

Slovensko

GLASILO

Slovenska BLADET

Jesen/ Hösten 2012

Datum; 02. junij, 2012, temp. 12 stopinj C, dež, veter 30 km/h.

Vsi p

ISSN 2000-2173

Št./Nr 40 Letnik/Årgång 11

Slovensko GLASILO / Slovenska BLADET

Št. / Nr 40 Letnik / Årgång 11

Izdajatelj / Utgivare: Slovenska zveza na Švedskem / Slovenska riksförbundet i Sverige, PG:72 18 77-9

Finančna podpora: Urad Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu; Članarina SZ

Slovensko GLASILO izhaja 4x letno v 550 izvodih

Naslovne fotografije / Uppslagsfoton: Marec 2012, SLO društvo v Stockolmu ob praznovanju 40-letnice društva ter dobrodošlica novi predsednici, Viki Lindblad; Julij 2012, Domača brajda; Junij 2012, Malmö, piknik društva Planika, udeleženci. Fotografije na zadnji strani / Sista sida: Dobrna, 2012, Ludvik Popek slavi svojih 80 let; Avgust 2012, Barnakälla, piknik; Julij 2012, Slovo slovensko-švedskih turistov od Male Nedelje v Slov. Goricah.
Foto: Kisovec, Stopar, Podvinski, Myndel; Mastnak, Merljak, Bencek; Budja; Kramberger, Jakše, Budja; Stražar/BJM; Macuh; Maras; Molin; Perovič in drugi. Izbor / Urval: A. Budja

Za vsebino objavljenih člankov so odgovorni avtorji.

VSEBINA	2	INNEHÅLL
Uvodna beseda	3	Inledningsord
Slovenska zveza	4	Slovenska riksförbundet
Društva	6	Föreningar
<i>Slov. društvo Stockholm</i>	<i>6</i>	
<i>Ivan Cankar, Halmstad</i>	<i>13</i>	
<i>France prešeren, Göteborg</i>	<i>15</i>	
<i>Slovenski DOM, Göteborg</i>	<i>17</i>	
<i>Simon Gregorčič, Köping</i>	<i>19</i>	
<i>Slovenija, Olofström</i>	<i>22</i>	
<i>Orfeum, Landskrona</i>	<i>26</i>	
<i>Planika, Malmö</i>	<i>30</i>	
<i>Vänskapsför. Stockholm</i>	<i>35</i>	
Kultura	36	Kultur
Vaša pisma/Reportaže	39	Era brev/Reportage
Naša Cerkev	50	Vår Kyrka
Aktualno	52	Aktuellt
Šport	60	Sport
Slovensk historia	64	Slovenska zgodovina
Naslovi	67	Adresser

Glavni in odgovorni urednik/izdajatelj — Huvudredaktör/ansvarig utgivare:
Avguština Budja (Gusti)

Člana redakcije - Redaktionsmedlemmar

Jožef Ficko / Ciril M. Stopar

Tehnični urednik/Teknisk redaktör: *Zvonimir Bencek*

Naslov uredništva/Redaktionsadressen: Augustina Budja

Hantverkargatan 50

261 52 LANDSKRONA,

Tel. 0418– 269 26

E-post: budja@bredband.net

Svoje prispevke pošljite na zgornji naslov do 15. novembra 2012

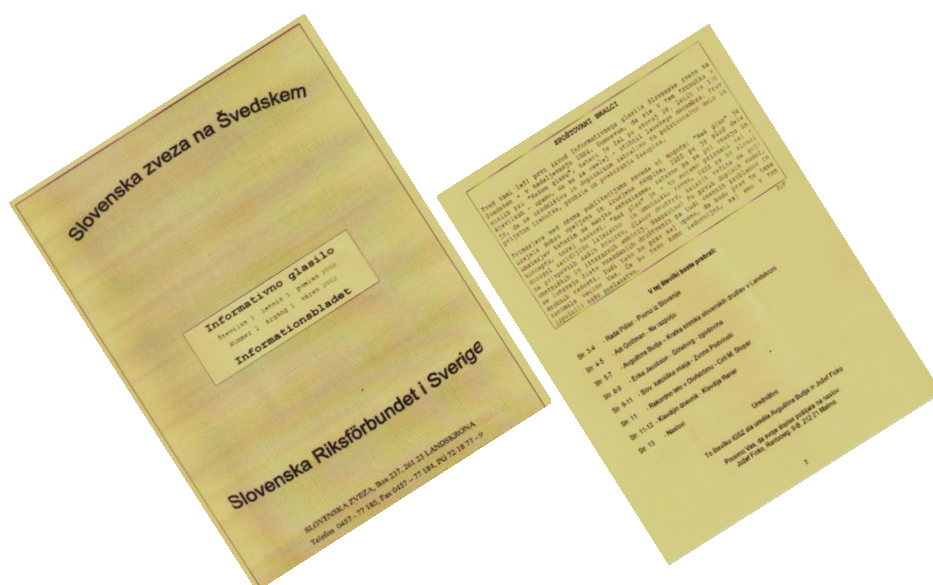
Skicka era bidrag till Slovenska BLADET senast den 15 november 2012, adressen ovan

Pred 40-letnico slovenske pisane besede na Švedskem

Prav ste prebrali – prva številka slovenske publikacije ki se je takrat imenovala Naš glas je izšla v Stockholmu daljnega leta 1973. Takrat je tam delovala močna in kreativna, predvsem pa zelo aktivna slovenska skupnost. Naš glas so ustvarjali: Tone Jakše, Marjan Kramaršič, Alja in Sten Öfors, Mikaela Barišič – Hojnik, Rada in Edvard Pišler, Adi Golčman, Alojz Hribar, Pavel Udir, Kristian Mlakar in drugi. Če sem koga izpustil, mi naj oprostí. Po težkem začetku je publikacija dosegla zavidljivo umetniško raven. Po skoraj 28 letih pa je ob koncu leta 2001 izšla zadnja 170. številka.

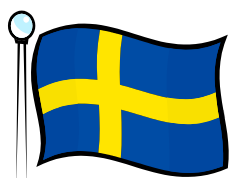
Slovenska zveza, ki je soizdajatelj časopisa, je bila v škripcih – kar tako menda ne bomo odvrgli puške v koruzo. In je v resnici niso. Uredništvo se je v vsej naglici preselilo iz Stockholma v Skåne in Blekinge, že marca 2002 je luč sveta ugledal čisto drugačen, močno okrnjen, in dokaj neugleden časopis IGSZ – Informativno glasilo Slovenske zveze. Obsegal je 16 strani, formata A4. Urednik je tako rekoč čez noč postal popolni novinec, katerega edina vrlina je bila, da je za silo obvladal slovenski in švedski jezik, kar je za izdajo časopisa odločno premalo. Junija istega leta je izšla še druga številka, nato je uredništvo na veliko veselje vseh prešlo v roke Avguštine Budja s sodelavci. IGSZ se je medtem prelevil v Slovensko glasilo. Tako je že 10 let in vse nekako deluje. Delovalo bo dotlej, dokler pač bo; podmladka ni na vidiku, časi so zelo negotovi, negotov je tudi vir dohodkov, ki omogoča izdajo. Vsepričujoča finančna kriza je zajela tudi Slovenijo in terja številne žrtve. Veselimo se, dokler ni na vrsti naše Slovensko Glasilo!

JoF

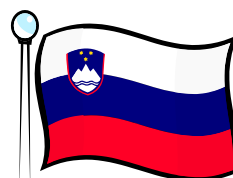
Naj vam bo vsem lepo!

A. Budja

Slovenska zveza na Švedskem

slovenska.riksforbundet@telia.com

Predsednik ima besedo...

Komaj smo pričakali poletje, potem pa je bil skoraj vsak dež, no saj nam je sonce tudi sijalo, toda pravega vročega poletja ni bilo na Švedskem. Kakor moja žena pravi, da je bilo to poletje prav takšno kakršnega si jaz želim. To pa zato, ker se ne počutim dobro v veliki vročini in se izogibam sonca, če je toplejše kot 25 stopinj.

Zdaj pa pomislimo, kako je bilo v Sloveniji, ko ni dež padal več kot 3 mesece, vročina na Primorskem pa je bila nad 30 stopinj skoraj vsak božji dan. No za otroke in mlade družine je morda to najlepše poletje, toda za nas, ki imamo probleme s soncem pa je to prava mora. Tudi sorodniki v Sloveniji so ves čas tarnali, trava in rože so se posušile, iz hiše in stanovanja ne morejo podnevi itd. Pa še ta kriza.....

Zato pa smo dopust preživeli doma in sem zamenjal nova tla v kuhinji, hodniku in stranišču, pobarval in zamenjal strop, zamenjal tapete, pa še celo streho sem opral in odstranil mah ter jo pobarval. Kajti zaradi bolezni že nekaj let nisem nič storil, zdaj pa sem naenkrat opazil da je toliko dela, da ne bom končal vsega še drugo leto...

No, toda vseeno smo si privoščili en dan dopusta v Kalmarju in en dan v Nemčiji, kajti pomembno je da si človek oddahne, nabere novih moči, potem se lažje nadaljuje začeto delo.

V Olofströmu smo začeli z likovnim krožkom že v sredini avgusta, zadnjo soboto v avgustu pa smo že imeli poznani piknik in srečanje v Barnakälla. Udeležila so se ga tri društva. Zadovoljni smo bili z obiskom. V oktobru pa so na vrstu koncerti v

Olofströmu, nastopil bo moški pevski zbor Franc Zgonik iz Branika pri Vipavi in pevski zbor Planika iz Malmöja. No tudi v drugih društvih pripravljajo jesenske prireditve in veselice, aktivnosti bodo vsepovsod v polnem teku.

V mislih pa imamo še, zelo uspešno praznovanje 50- obletnice SKM v Vadsteni, vse priznanje gospodu Zvonetu Podvinskemu in soorganizatorjem. Kako lepo je če se nas toliko zbere na kupu in praznujemo v družbi visokih gostov iz Slovenije, Vatikana, Švice in Nemčije.

Slovensko veleposlaništvo v Stockholmu se poslavlja in bodo kmalu zaprli svoje prostore. Predstavnica Veleposlaništva ga. Metoda Mikuž s sodelavci se zahvaljuje za sodelovanje; ko boste brali te vrstice bosta morda že na poti v Slovenijo.

No mi pa ostajamo tukaj in se bomo še naprej borili za obstoj slovenskega jezika in kulture na Švedskem. Dokler bomo živi bodo na Švedskem vedeli, da tukaj tudi živijo Slovenci, ki bodo zapustili bogate kulturne korenine. Saj se ne pustimo, a ne?

Srečno in lep pozdrav prav vsem

Ciril Marjan Stopar

Program dela Slovenske zveze

27. oktobra, koncerti MoPZ Franc Zgonik iz Branika v Olofströmu

17. novembra ali 24. novembra, sestanek UO Slovenske zveze.

Veselice, prireditve po slovenskih društvih v oktobru in novembru.

<http://www.slovinci.si>

<http://www.uszs.gov.si/>

ZADNJE NOVICE IZ VELEPOSLANIŠTVA RS V STOCKHOLMU

Predstavnica Veleposlaništva ga. Metoda Mikuž sporoča, da naj se od sedaj naprej obrnemo za vse informacije, nove potne liste in vse ostalo na Veleposlaništvo RS v Kopenhagenu na Danskem.

Uradne ure: od ponedeljka do petka, od 10.00 – 12.00 ure.

Telefon: 0045 33 73 01 20 in 0045 33 73 01 22

Faks: 0045 33 15 06 07

E-mail: vkx@gov.si

<http://kopenhagen.veleposlanistvo.si/index.php?id=1177>

Naslov: **Veleposlaništvo Republike Slovenije Kopenhagen**

Amaliegade 6, 2. Floor, 1256 Copenhagen K, Denmark

Veleposlanik: Nj. eksc. g. Bogdan Benko

Namestnica veleposlanika: mag. Stanka Tadin

Podatke zbral: Ciril M. Stopar

Proslavili smo 40 let društvenega dela

Pomlad in prvi del poletja je potekal v znamenju proslav, obletnic in slovesa. Zaradi pomanjkanja lastnih društvenih prostorov so zahtevale priprave toliko več časa in tesnega sodelovanja. Odvisni smo od dogovorov s švedskimi organizacijami in detajlnim načrtovanjem z raznimi društvi ter organi. Pri tem pa seveda izkoriščamo vezi, ki jih imajo nekateri naši člani.

Občni zbor

Dobrodošlica novi predsednici društva, Viki Lindblad

Tretjega marca smo imeli občni zbor. Udeležba je bila solidna in razprava o preteklem delu in načrtih za prihodnje leto zelo pestra. Trezno smo predebatirali naše dejavnosti in možnosti pri popestritvi dela v bodoče. Po uspešnem mnogoletnem vodenju društva je na lastno željo odklonil kandidaturo dolgoletni predsednik Pavle Zavrel. Za njegovo uspešno delo smo se mu zahvalili.

*Predsedujoči na občnem zboru: Roman Vertovec in tajnica Viki Lindblad
Najstarejša članica na občnem zboru SLO-društva v Stockholmu, ga. Ani Zupančič, 91 let*

V nov upravni odbor pa so bili izvoljeni:

Vika Lindblad	08 897496, 0707800920	- vikilindblad@gmail.com
Tone Kisovec	0705185992, 08 51177288	- anton.kisovec@tele2.se
Andrej Sepic	0739453529, 08 7269201	- sepand@comhem.se
Anica Štefanič	0739500917, 08 361380	- kolpa@telia.com

Občni zbor

40 let obstoja

Metoda Mikuž pri ogledu razstave panojev skozi 40 let

Peter Skrinjar, nyckelharpha

Razstava panojev skozi 40 let

40. obletnica SLO-društva, v kulturnem delu programa ob zvokih domače glasbe, Danni Stražar

Društvo je 31. marca proslavilo 40 let obstoja. Mnoge člane je tokrat presenetila številna udeležba, saj nam je skoraj zmanjkalo prostora za vse. V zares ukusno urejeni dvorani (dekleta: hvala vam!) je bil krajši kulturni program, v katerem sta nastopila Danni Stražar in Peter Škrinjar. Pred in med zabavo pa so si prisotni ogledali društvene utrinke dela teh 40 let, ki so bili prikazani v kipih, slikah, fotografijah in tekstih. Pri razstavi so sodelovali: Jože Stražar, Tone Kisovec, Pavel Udir in Adi Golčman. V imenu veleposlaništva RS v Stockholmu nas je pozdravila odpravnica poslovnega metoda Mikuz.

Na razstavi je sodeloval tudi umetnik, Jože Stražar

Jože Štefanič in Danni Stražar ob petju narodnih pesmi

Ostali smo brez veleposlaništva

Slovo SLO društva v Stockholmu od osebja Slovenske AMBASADE

V začetku junija smo bili povabljeni na naše veleposlaništvo. Istočasno smo proslavili 21. obletnico samostojnosti naše države in žal se tudi poslovili od naših predstavnikov na veleposlaništvu. Sredi septembra bo Slovenija namreč zaprla-ukinila veleposlaništvo v Stockholmu. Odpravnici poslov ga. Metodi Mikuž in njenim sodelavcem se je naš upravni odbor s skromnim darilom zahvalil za vso pomoč in pozornost v preteklih letih.

Poslovilni govor: Metoda Mikuz

Izlet v Tyresö

Zbiranje skupine članov SLO društva pred ogledom gradu

Grad TYRESÖ

Tik pred dopusti - 16. junija - pa smo šli na nekajurni ogled gradu v Tyresö, nedaleč od Stockholma. S strokovnim vodenjem po notranjih prostorih gradu smo bili seznanjeni z njegovim zgodovinskim razvojem in vlogo, ki jo je imel na širšem stockholmskem področju. Prisluhnili smo tudi srednjeveški glasbi; najmlajšim pa je igralka po skoraj enournem nastopu pričarala pravljíčna doživetja davnih lokalnih prednikov.

Fotografije: Tone – Anton Kisovec

Besedilo: Tone - AK. s prijatelji

Nekaj naših jubilantov!

Nada Adlešič polni v avgustu penzijska leta, moz Miko pa v oktobru masesu 70. obletnico rojstva; Nada in Miko sta bila soustanovitelja folklorne skupine v našem društvu in sta bila požrtvovalna voditelja folklore ves čas njenega delovanja in obstoja. Hvala jima še enkrat!

Jože Križ, vredni gradbenik, polni v decembru penzijska leta.

Sonja in Janko Bukovec

Sonja in Janko pred svojo hišo ob vodnjaku v Stari novi vesi

V septembru praznujeta zlato obletnico poroke Sonja in Janko Bukovec, oba sta veliko naredila za ustanovitev društva, prav tako sta bila pri vseh društvenih delih in funkcijah vedno med prvimi. Hvala za vse!

*Skozi čas: Folklorni nastopi
društva Ivan Cankar, Halmstad*

Sonja in Janko iz mladih dni

Mlada družina Bukovčevih

Vsem jubilantom
čestitamo in jim želimo
zdravo, dolgo in srečno
življenje!

Foto: Anamarija Koren
och andra

B.Jenko

Pozdravljeni!

Tako
kot
vsako
leto,

priredi Slovensko kulturno društvo France Prešeren iz Göteborga v spomin dneva, ko je Slovenija postala prvič samostojna država, piknik v naravi.

S tem imamo tudi priložnost čestitati našim jubilarantom za rojstni dan. Kajti v letošnjem letu jih imamo kar nekaj. Za vsa srečanja smo si našli prijetni kotichek v naravnem parku, obkrožen je z zelenjem in mnogimi aktivitetami. Ob prijetno sončnem popoldnevu se vsi z veseljem srečamo zunaj v naravi

ob prijetnem klepetu in vabljivimi vonjavami iz Matjaževega žara.

Ob kozarčku prijetne kapljice in Tonetovi domači glasbi, se rojevajo tudi nove ideje in bridka spoznanja. V avgustu ali septembru mesecu bomo poskušali organizirati srečanje prve, druge, tretje in četre generacije Slovencev na Švedskem. S tem se lahko srečajo vsi nekdanji sošolci slovenskega jezika med seboj in z učiteljico. Kajti v pogovoru z go. Ivanko smo izvedeli, da si tudi ona močno želi, da bi spet srečala svoje nekdanje učence in učenke. Dobrodošli!!!!!!!!!!!!!!

V lanskem letu, nam je spet uspelo organizirati skupno praznovanje Novega leta in bomo nekaj podobnega skušali izpeljati tudi v letošnjem letu. Kaj več informacij bodo člani dobili kasneje preko papirnate ali elektronske pošte.

Lado Lomšek

SLOVENSKI DOM

Novice iz Göteborga

Tu je že avgust in ne morem reči, da je bilo poletje kar se sonca in toplote tiče tako prisotno, saj po lestvici sonca so za Göteborgom le še tri druga mesta, vsa ostala pa se lahko pohvalijo z veliko urami toplote in zlatih žarkov. Pa kaj, saj ne moremo nič, zato nismo rabili zalivati, moje vrtnice pa še nikoli niso bile tako ušive in obiskane od zelenih gosenic, saj so pojedle vso mlado listje. Posije sonce, pa si cvetje opomore, do naslednje nevihte in povesejo svoje cvete pošteno oklestene. Ja, kaj hočemo. Z možem greva na dopust šele septembra, tako sem delala celo poletje, znanci so bili v Sloveniji ali kje drugje, se vračajo in povedo, da so se imeli lepo. Sedaj prihaja jesen in spet bo malo več življenja po družtvih.

V petek, 25. maja je bila maša v latinščini s kardinalom Francem Rodetom in vsemi ostalimi duhovniki. Med gosti smo lahko pozdravili ministrico za Slovence po svetu, gospo Ljudmilo Novak z možem Romanom, iz Slovenske ambasade pa gospo Metodo Mikuž. Po končani maši smo se lahko pogovarjali z našo ministrico in srčno sem jo objela in ji povedala, da jo tukaj zelo cenimo, ker si je upala stati pokonci kot edina ženska med samimi gospodi in povedati g. Jankoviču, da je treba tudi druge poslušati, saj politika ni lahka stvar, velikokrat mora kompromis z ene in druge strani obveljati. Res ne vem, kako se bo končalo v naši vladi, volilci imajo zelo malo upanja v delo vlade.

Ministrica z možem in iz ambasade so se z nami v avtobusu peljali v Vadsteno, tako smo lahko kramljali in povedali svoja mnenja. Moram poudariti, da takšnih ministrov kot je gospa Novak bi moralo biti več, preprostih, poslušnih in poštenih. Morali bi se vsi truditi za boljše življenje Slovencev in ohraniti delovna mesta ki že obstajajo, novih ne bo tako hitro, ko pa se tovarne zapirajo.

Obletnica 50 let SKM na Švedskem je potekla res v mogočnem slavlju in tudi program v dvorani je bil bogat. Vzdušje, pogovori in ples so pokazali, koliko je to vredno, da se srečamo, saj nas je vedno manj. Hvala tudi vsem, ki ste se spomnili in nas pohvalili za naše delo in vse ure prostovoljnosti za delo misije in društva. To je zelo pomembno, saj nas drži skupaj in ohranja slovensko zavest.

Dan državnosti smo obeležili s programom, prebrali smo tekste iz različnih knjig, s himno in z minuto tišine za vse naše rajne, smo zaključili kulturni del. Slovenski Dom je pogostil vse navzoče z narezkom, kavo in pecivom ter z nabirko prostovoljnih prispevkov, katerega izkupiček bomo poslali na Caritas. Bo mogoče pomagalo komu pri plačanju položnic. Zaželeli smo drug drugemu lep dopust in da se zdravi vidimo v jeseni.

Babica Silva Horvat je praznovala svoj 65. rojstni dan v krogu babic na njenem domu. Pogostila nas je in kar nekaj ur smo prebile skupaj. Silva, že res, da si sedaj upokojena, toda ne sedi in vrtiljaki, saj rada plavaš, se družiš z nami, rada greš ven in na izlete. Bodi zdrava in srečna še mnoga leta in hvala, da smo lahko skupaj praznovali. Prav tako hvala tudi možu Ivanu in sinu Renatu, saj sta bila edina moška reprezentanta med vsemi babicami.

Naš jubilar

November; Karel Kolar 70 let

Lepo je ta dan praznovati
s teboj in se spominjati tvojega
bogatega in izpolnjenega življenja.
Še v naprej vedro, korajžno in
z zaupanjem stopaj naprej skozi življenje.

Čestitke in najlepše želje!

19. julija smo na Hedenu navijali za slovenske fante Gothia Cup, ko so izgrali z Ukrajino. Po petih neporaženih tekmah s takrat izgubili z 2-1. Po tekmi so se zahvalili, da smo jih izpodbujali in navijali. Fantje so dobili za nagrado, da sodelujejo v Gothia Cup, ker so se na tekomovanju doma dobro odrezali. Bili so iz Pjute.

Za konec mojega pisanja, bi rada omenila da tudi OS v Londonu so naši tekmovalci pokazali, čeprav je Slovenija majhna država ima dobre športnike, ki so Sloveniji lahko v ponos.

Lepo se imejte in pazite nase do prihodnjic..

za Upravni odbor
Slovenski Dom Marija Kolar

Pogovor z Anico Maras

Kar hitro sem izkoristila priložnost, da za Naše Glasilo izkoristim pogovor z Anico, ki je živila tukaj v Göteborgu.

Anica in Ernest sta prišla na Švedsko že 16.9. 1972 leta. Zaposlena sta bila v Prippts in Konsums Bageri, družba prijateljev tukaj ju je vezala, toda želja, da se vrneti nazaj v Slovenijo je prevladovala. V Lenartu v Slovenskih Goricah, sta si na lepem mestu zgradila hišo in 30.6 1980 sta se za stalno odselila nazaj. Oba sta danes že upokojena, nikakor pa ne brez dela. Ernest je zgradil sončne panele na vrtu in tako imata elektriko za toplo vodo, lep vrt z vsem mogočim sadjem in zelenjavo. Anica, ki je pa zelo rada v družbi, rada hodi na izlete

preko Društva Upokojencev, poje v pevskem zboru, rada hodi na sprehode. To je samo delček njenega življenja, saj rada odpreta vrata prijateljem in znancem, kadar jih obiščejo. Letos se je Anica odločila, da gre z nami v Vadsteno, bili smo je veseli, njej pa, upam, so ostali lepi spomini.

Anica ostani kot si, tudi če ga včasih dobro ušpiči,š saj smeh podaljša življenje, pravijo. Upam da bosta oba še dolgo pri močeh in uživala ob sadovih vajinega dela.

Marija Kolar

Pogovor z Jožico Javornik

Jožica je doma iz Lovrenca na Pohorju. Tam dela v župnišču, učila je tudi verouk, vodi gospodinjstvo v tamkajšnjem župnišču, sedaj že upokojena, dela še pa vedno. Slovenci tukaj na Švedskem jo poznamo kot dobro organistkinjo, ker je že velikokrat igrala na orgle pri maši v Vadsteni.

Z župnikom Zvonetom, ki je bil duhovnik v župniji Lovrenc, se dobro poznata (25 let), rada pride na naša romanja (tokrat že sedmič) v Vadsteno. Med nami se dobro počuti in rada pride. Ker tokrat ni mogla stanovati v župnišču (zaradi renoviranja stanovanj župnikov, so tile stanovali v teh sobicah, ki jih navadno izdajo gostom), zato sva jo z možem Karlijem povabila k sebi.

Potovanje z avtobusom na Švedsko si je krajšala z družbo Anice Maras, ki je pa bila povabljena k Mariji in Zenotu Perovič in tako sta se obe lahko pobližje spoznali in si krajšali čas. Ko se je avtobus bližal Saljsebaden,, jih je spremljala policijska kontrola in v spremstvu policijskih avtomobilov spredaj in za avtobusom so se pripeljali na Stena terminalen, kjer so jih temeljito pregledali in ničesar našli. Mi, ki smo jih prišli čakati na Nils Ericson terminalen, smo se spraševali, le kaj švercajo naše punce. Odgovor je bil ” ničesar”, le da še kaj takega nista doživele. Nato smo se odpravili proti domu in klepeta ni bilo konec, nato le nekaj ur spanja, saj sem šla zjutraj delat.

Jožica je oseba, ki se prilagodi vsakemu okolju, njene besede, ne odvrni me od dela, dovoli, da pomagam, in tako sva naredili vse v dvoje. Babice smo bile v Botaniskem vrtu in tako smo si vse ogledale. Näsdukströ lepo cvetje in seveda kramljale. Letošnje romanje v Vadsteno je bilo tako še bolj slovesno zaradi proslavitve 50. obletnice. Tudi malo po trgovinah sva utegnile in enajst dni je minilo tako hitro, da sta obe, Anica in Jožica obljubili, da bosta morda še prišli. Prijateljstvo z avtobusa se bo nadaljevalo, prav tako povabilo, da se na dopustu vidimo.

Hvala, Jožica, za Tvoje veliko ljubeznivo srce in še pridi.

Marija Kolar

Vsem skupaj lepe pozdrave iz društva Simon Gregorčič,
Köping.

Zopet je čas, da se z našimi prispevki napolnijo strani slovenskega Glasila. Lepo in zanimivo je vedno, da zvemo tudi kakšne novice iz drugih društev. Čas beži, tako še malo in vsi bomo na svojih delovnih mestih po letošnjem dopustu. Naj izkoristim priliko in zaželim vsem lepo dobrodošlico nazaj. Upam, da ste se imeli lepo, da ste se oddahnili in doživeli veliko lepih trenutkov. Vem da vreme vsepovsod ni dopuščalo, da bi si privoščili oddih in nabrali novih moči, za katere je najbolj ugodno ob sončnem vremenu. Z moje strani je bilo ravno obratno, namreč dovolj sonca in prehude vročine, premalo dežja. Tudi to ni bilo v redu, da ni dežja, kajti vse se suši, nazadnje tako hudo, da ne bo kaj pobirati ne z njiv in niti ne iz vinogradov. Ljudje, ki skrbijo in delajo na kmetijah, se trudijo za lepe in bogate pridelke, a žal jim to vedno ne uspeva. Zavedajo se, da se je tudi s takšnim vremenom treba sprijazniti, in načrtovati z delom za naprej. Toliko.

Spet je napočil čas, da se začnemo dobivati in se tako pogovorimo o vsem lepem, kar smo vsak zase ali skupaj preživeli na letošnjem dopustu.

V društvu Simon Gregorčič v Köpingu smo bili delovni, izpeljali smo vse kar smo si zamislili v prvi polovici leta. Z veseljem in zadovoljstvom smo se razšli v poletnih dneh, z upanjem da se še naprej dobivamo in se poveselimo in vstrajamo pri ohranjanju naših navad in običajev. Ena teh navad je tudi, da se skupaj poveselimo ob nabiranju gob. Že mesec in pol se sprehajamo po lepih Švedskih gozdovih, ob nabiranju gob in borovnic, Letos smo bili v velikem pričakovanju, da bo veliko jurčkov, kajti bilo je dovolj dežja. Realnost je malo drugačna, nismo namreč našli obilo jurčkov, ampak je v gozdovih zelo bogato rumenih lisičk. Vsekakor smo veseli in zadovoljni ob tako lepih sveže nabranih lisičkah, pomembno in veselo je pa tudi druženje nas vseh, ki se veselimo bogastva in ponujenih dobrot po gozdovih.

Hvala vsem za trud in vztrajnost ob naših srečanjih, saj na ta način ohranjamo naše običaje. Želeli bi pridobiti še kakšnega člana v našo sredino, ki bi se skupaj z nami v jesenskem času iz leta v leto rad pridružil skupnim sprehodom v lepe, mehko poraščene gozdove.

Predsednik društva Alojz Macuh

Obvestio vsem članom Društva Simon Gregorčič

Meseca oktobra odpiramo društvene prostore, in letos prihaja do spremembe odširalnega časa. Prostori društva bodo namreč odprti od 16. ure naprej, zaželeno je, da dežurni poskrbi za odprtje društva ob 16.uri in potem vodi kot smo mi tega navajeni.

Že leta nazaj smo se pogovarjali o tem, da bi poskusili spremeniti odpiralni čas, vedno več je starejših članov in bi tako morda bilo boljše za vsakega od nas, da se dobivamo prej, in nato tudi prej pridemo ob večerih domov.

Vabljeni k sodelovanju in prosimo za razumevanje, pomagajmo si z obveščevanjem, povabimo in pregovorimo drug drugega, da pride v društvene prostore ob sobotah že popoldne ob 16. uri. Vse ostale aktivnosti društva se bodo odvijale po dogovoru.

Dobrodošli! Upravni odbor.

11 let Slovenskega piknika in srečanja v Barnakälli

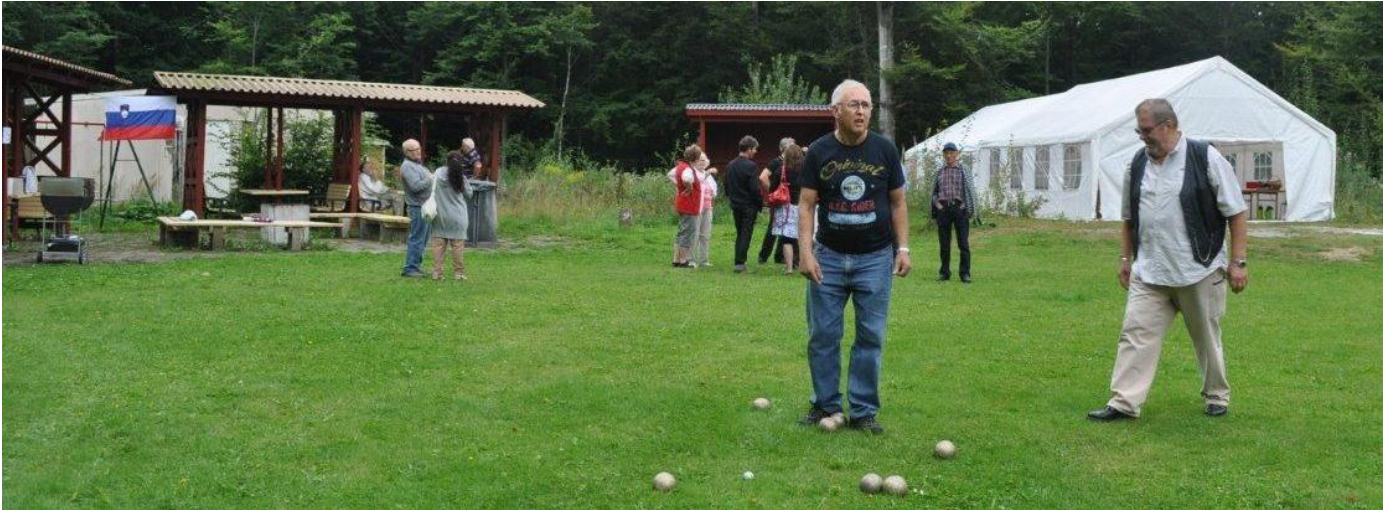

Gostje so se zbirali; Viktor je nategnil harmoniko; Udeležba članov društva Planika

*Člani iz Kallinge, najmlajša Astrid
Stopar 3 leta
Jože in Edo sta takoj zacela balinati
Mario, Janez in Rafko pri grilu
Libero Markezic iz Kallinge
Marjeta in Andrej iz Planike, Malmö
Silvana in Ema s cevapcici na zaru; Zbrani pri kosilu, ki je kar teknilo*

Z letošnjim piknikom smo bili zares zelo zadovoljni, saj so bila prisotna kar tri društva: Slovenija Olofström, Planika iz Malmöja in Arena iz Kallinge, prišlo je dosti več gostov, kot se jih je prijavilo, tako da smo napolnili cel šotor, nekateri pa so sedeli še na vrtu, kjer so bile mize in klopi in vsaka ima svojo majhno strešico. Avgustovsko sonce nas je prijetno pogrevalo. Kar pa je bilo najbolj veselo, da so bile prisotne res vse tri generacije Slovencev, zato upamo, da bodo res vsi našli pot do slovenskega piknika.

Vreme je bilo pravšnje, ne prevroče, vendar toplo

Kajti, po 11 letih tega srečanja bi si človek mislil, da so se ljudje že naveličali vsega, ko je kakšno leto manj ljudi, toda naslednje leto jih pride spet dosti več, čeprav nam je nekaj družin sporočilo, da so na poti v Slovenijo, ker bo tam zdaj vročina popustila.

Tokrat so bile najbolj številne kar tri družine Stopar s

sorodniki in družina Rampre s tremi odraslimi sinovi pa še njihov stric je pomagal peči meso na žaru.

Gosti iz Malmöja so omenili da radi pridejo na ta piknik, ker je vse tako dobro organizirano, pa domači kruh, krompirjeva solata, vse meso in čevapčiči so doma pripravljene, prav tako jabolčni zavitek in vse pecivo je doma pečeno. Za vse to se moramo zahvaliti Silv|ani, Idi, Ivanki, Emi in Magdi, Janez pa kot vedno peče meso na žaru in si menca oči zaradi dima in velike temperature žara. Ne smemo pozabiti tudi gostov, ki so res zahvalni za vse te dobrrote. Nekateri so takoj začeli balinati, dokler je sonce lepo grelo in čeprav so napovedovali dež je le enkrat poškopilo pozno popoldne, toda kers mo bili v velikem šotoru tega skoraj opazili nismo.

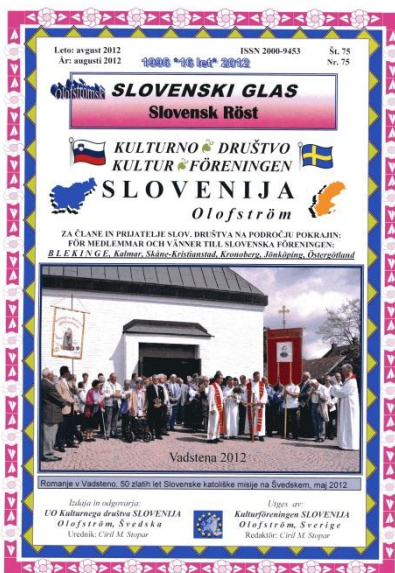
Za dobro razpoloženje smo imeli kar tri muzikante. Glavni je bil Viktor. Pomagala pa sta mu Andrej iz Malmöja in Libero iz Kallinge. Veselili smo se, prepevali, no bilo nam je res lepo. Letos so nabiralci gob zaradi suše ostali praznih rok, morda pa bo boljša letina naslednje leto? V mraku so se začeli prvi poslavljeti, gostje so se odpeljali s kombijem in avtomobili, saj so tisti najdaljši imeli skoraj 200 km do doma.

No spet smo se veselili pod okriljem slovenske zastave, pokrovitelji srečanja pa so bili Slovenska zveza in Urad Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu.

Dobrodošli tudi naslednje leto, kajti že smo rezervirali prostor in šotor za 31. avgusta 2013. Upam da nas bo zdravje držalo.

LIKOVNA SEKCIJA Likovna sekcija je začela s krožkom že v sredini avgusta.

Likovni krožek je tri sobote v mesecu od 14-18.30 ure. Takrat so tudi odprti društveni prostori, pa balinplac imamo pred društvenimi prostori. Dobrodošli med nas

Olofströmski Slovenski glas V avgustu je izšla 75-ta številka olofströmskega glasila na 24 straneh. Izhaja že 17 let, če ste zainteresirani, se kar naročite.

OKTOBRSKI KONCERTI V OLOFSTRÖMU V

goste nam prihaja MoPZ Franc Zgonik iz Branika, ki je med Vipavo in Novo Gorico. Pride okoli 30 pevcev in spremljevalcev. Zborovodja je poznani dirigent Miran

Rustja, ki vodi več pevskih zborov na Primorskem. V Olofströmu bosta 2 koncerta, prvi bo podnevi v sodelovanju z občino Olofström, drugi pa bo zvečer v veliki dvorani Folkets husa. Nastopal bo tudi pevski zbor Planike iz Malmöja.

ŽALOSTNA NOVICA Sporočamo, da je v 73-tem letu starosti umrl naš član Svetličič Ladislav, po domače Slavko iz Billesholma, ki je okoli 24 km oddaljen

od Helsingborga. Pokojnikovi ženi Matildi izrekamo iskreno sožalje. Pogreb je bil 29. avgusta v Billesholmu. Društvo je iz pogrebne fonda izplačalo določeno vsoto za rože.

PLAN DRUŠTVENEGA DELA, jesen 2012

27. oktober, Oktoberfestkoncert in Vinska trgatev. Koncerti MoPZ Franc Zgonik iz Branika in pevskega zbora Planike iz Malmöja.

22. decembra, miklavževanje.

Likovna sekcija:

junija, avgust- december krožek likovne sekcije 3 sobote v mesecu. Vabimo zainteresirane. Od 14–18.30 ure.

Društveni prostori so odprti, ko ima likovna sekcija krožek, to je v sobotah od 15.00 ure naprej.

Ciril M. Stopar

KD Slovenija, Olofström

ORFEUM

LANDSKRONA

Poletje povezujemo s počitnicami

Posnetek pred povratkom na Švedsko

Letošnje počitnice v Sloveniji je spet zaznamovala velika vročina, saj so se temperature v juliju in avgustu povpele tudi do 40 stopinj. V Slovenskih Goricah se prvi teden septembra pripravljajo na trgatev, lahko bi rekli, da je to skoraj cel mesec prej kot navadno! Naše mlade družine v Landskroni so izbirale različne destinacije za svoje počitnice: Nekateri so preživeli nekaj tednov v Sloveniji, drugi v Ameriki in Kanadi, večina pa jih je ostala doma na Švedskem. Zdaj je počitnic konec.

V 1960.ih letih je slovenska država, takrat še republika v okviru SFRJ, izgubila veliko število svojih prebivalcev. Postali so izseljenci, oziroma priseljenci v kateri od evropskih držav ali držav drugih kontinentov. To je bilo skoraj enako tragično kot tista leta po koncu druge svetovne vojne, ko so zaradi komunistične diktature in množičnih pobojev tisoči rojakov zapuščali svoje domove, da bi

ohranili gola življenja, brez domovine in brez pravic. Begunska taborišča so bila začasni domovi tedanjih slovenskih izseljencev. Šele v drugi polovici 60.ih je bilo navadnim državljanom mogoče pridobiti potni list za odhod v tujino, med njimi sem bila leta 1964 tudi jaz. Na Švedsko se je med leti 1950-75 preselilo okrog 8000 Slovencev. Kakšnih 2000 se jih je postopoma vrnilo v Slovenijo, ostali pa so ostali do današnjih dni. Pretekla so dolga desetletja, mnogi rojaki so že tudi legli k večnemu počitku, tako da se število prve generacije slovenskih izseljencev iz tega obdobja konstantno zmanjšuje. Veliko nas je tudi že upokojenih ali pa bomo v kratkem. Od leta 1962 je za duhovno plat Slovencev na Švedskem skrbel slovenski izseljenski duhovnik, najprej p. Jožef Flis (1962-72), nato p. Janez Sodija (1973-77), nasledil ga je g. Jože Drolc (1977-93) in od leta 1993 g. Zvone Podvinski. Slednji bo med nami kmalu že 20 let, kar je doslej najdaljša doba za slovenskega duhovnika na Švedskem.

..Mala Nedelja 16. Julij 2012: Mladi so prihajali k

*mamiki na počitnice v
Prlekijo drug za
drugim; ..Najmlajši so
uživali tudi v spanju;
..Obiskali so nas tudi
švedski prijatelji;
..Dora, Matej, Anne-
Marie in Lenka ob
srečanju s prijateljem
Minčem iz mladih dni;
..Victor Karlin s pijatelji
se je oglasil pri mamiki
ob povratku na
Švedsko.*

Tudi pivo in vino je teklo; ..Po kosilu v hotelu GROZD pri Mali Nedelji; ..Ladijski zajtrk na poti domov; ..Zakonca Maras na obisku; ..Niklas z NOVO v naročju; ..Pogrnjena miza nekje na Švedskem; ..Jani in Tatjana Budja na obisku; .. Mlada družba pred staro trto v Mariboru; ..Dora nas je ob večerih zvalila k petju;

Razgled z Vršiča; ..Obiska pri sosedovih, starejših in mlajših; ..Olga s sosedi peče koruzo; ..Therese s potomci in predniki; ..Sosedovi otroci in vnuki;

Slovenci na Švedskem smo se nekoč strnili v kakšnih deset slovenskih zelenic, skratka - naselili smo se v industrijskih mestih kot so Landskrona, Malmö, Halmstad, Helsingborg, Göteborg, Olofström, Jönköping, Köping, Stockholm, Eskilstuna in

drugje. Kmalu so se tudi začela ustanavljati slovenska društva, od katerih je bilo prvo SKD TRIGLAV (1968) v Landskroni, predhodnik današnjega pevskega društva ORFEUM. V Landskroni smo Slovenci v okviru društva imeli dokaj burno zgodovino, ki jo je burilo predvsem vmešavanje komunističnega režima, katerega roka je segala tudi na Švedsko. O tem lahko med drugim kaj več beremo v knjigi Draga Jančarja z naslovom Temna stran meseca, str. 234-247. Dandanes podobnega vmešavanja ni več čutiti, vendar pa ostaja škoda iz minulih let nepopravljiva, kar se izraža na različne načine. Med drugim se je število članstva v društvu drastično osipalo kot listje jeseni, odmrlo listje pa ostane mrtvo..

.Danes živi na Švedskem še okrog 5000 Slovencev prve generacije, vsaj toliko je tudi rojakov druge generacije. Nekateri so prišli na sever Evrope šele po osamosvojitvi Slovenije 1991. Letos v septembru se v Stockholmu ukinja slovensko predstavništvo – ambasada, delno kot odziv na ukinitve švedske ambasade v Ljubljani 2011, delno kot nujen varčevalni ukrep, saj je Slovenija v zadnjih nekaj letih Pahorjeve vladavine zašla v krizno območje. Kaj ukinitve slovenskega veleposlaništva za Slovence na Švedskem praktično pomeni, še ni znano. Odslej se bomo po potrebi lahko obrnili na diplomatsko zastopništvo v Kopenhagnu (**glej naslov na predzadnji strani SI. GLASILA!**). S časom svet postaja vse manjši, vse lažje so poti komuniciranja iz enega na drugi konec sveta, s tem se človeku geografske razdalje zmanjšujejo. V upanju, da velja to tudi za socialne in moralne razlike med prebivalci Zemlje, voščim našim bralcem lepo jesen!

Sorodniki odhajajo v večnost

Med letošnjimi počitnicami v Prlekiji je večnost vzela pet naših sorodnikov; v juliju je umrla Marica Mlinarič, roj. Bohanec, nato se je poslovil še Viktor Šijanec. Pri padcu se je smrtno ponesrečil Peppi Inwinkl, v avgustu pa je umrla še Milica Bohanec. Letos 30. maja pa se je v Ljubljani srečal z večnostjo tudi naš sorodnik Slavko Bohanec. Naj jim bo zemljica lahka in Sodnik milostljiv. Vsem bližnjim

globoko sožalje ob izgubi dragih oseb.

Počitnice so za nami

Med tem je za otroke v Sloveniji in na Švedskem spet začela šola, mladim pa služba. Počitnice so za nami. Prva generacija Slovencev na Švedskem pa uživa v zasluženem počitku

s pokojnino. V šolsko klop je prvič sedla tudi Johanna Kostanjevec (na sliki zgoraj, z mamico

Dominiko), v predšolsko klop pa Isak Laudon (na sliki s sestrice Novo in *staro* teto Lenko). Prvič pa smo se srečali tudi z našimi sorodniki, ki sicer živijo v Ljubljani, a nismo vedeli drug za drugega, da obstajamo. To so Tišlerjevi, v ospredju Vesna in mož Janez, v ozadju njuna hčerka Barbara z možem in sinčkom. Fotografiral je najbrž Vesnin in Janezov vnuk Ambrož. Vsem šolarjem,

zaposlenim in upokojemcem, naj bo lepa jesen, vsem ki praznujete osebne praznike voščimo, da ostanete zdravi in dobre volje!

Gusti Budja

Planika

Malmö – avgust, 2012

Andrej Pagon in Vilibald Soba pri delu.
Ta dan verjetno edina, ki ne zmrzuje.
Na sliki manjka še Ludvik Cimerman

Poslavlja se dokaj dolgo in letos nič kaj prijazno švedsko poletje, katero je po hladu in obilju padavin preseglo več starih rekordov, oben pa se po poletnem zatišju prebujata Planika. Upravni odbor se je že sestal in določil datume jesenskih prireditev, kar ni čisto lahka naloga. Društvo ima namreč 225 članov z različnimi željami in hotenji, izkušnje so nas naučile, da prav vsem ne moremo ustreči. Na koncu smo se odločili za naslednje;

Petek, 28. september: prva društvena večerja. V soboto, 27. oktobra se bomo odpravili v Olofström kjer bo koncert moškega zbora iz Branika, na katerem bodo nastopili tudi pevci zbora Planika, Malmö. Kako bomo potovali je odvisno od števila prijav podrobnosti bomo članstvu sporočili v posebnem vabilu. Petek, 09. november: praznik sv. Martina z vinsko trgatvijo in slovesno večerjo. Petek, 07. december: adventna večerja in Miklavž. Ponedeljek, 31. december: silvestrovanje in pozdrav Novemu letu Vse prireditve z izjemo koncerta v Olofströmu, bodo potekale v društ. prostorih s pričetkom ob 19.00. Hvala bratskemu društvu Slovenija iz Olofströma za povabilo na odlično pripravljeno Srečanje vseh generacij! Gostje iz Malmö-ja.

Iz leta v leto nas je manj; v aprilu nas je, manj kot 4 mesece po smrti brata Antona, zapustil Vincent Zemljič, roj. 1939, v juliju pa po kratki in hudi bolezni Guerino Medica roj. 1941. Svojcem in sorodnikom izrekamo iskreno sožalje.

Pa pogledajmo še malo v slovenske loge; pred časom organiziran referendum pokojninske reforme je po nepotrebnem klavrno propadel. Volivcem ni nihče nazorno pojasnil, da se v blagajno ne steka dovolj denarja, glavni razlog pa ostaja predhodna neusklajenost z opozicijo in socialnimi partnerji. Vsi sindikati in nekatere stranke so namreč državljane odkrito pozivali naj glasujejo proti. Upamo lahko, da so se predlagatelji iz vsega naučili, da tovrstnih reform ni mogoče uresničiti čez noč. Za primerjavo; tudi Švedska je pred leti uvedla pokojninsko reformo, vendar so priprave potekale več let. Vsi pogajalci so bili tako rekoč zaprti, dokler se niso zedinili. Ko so našli skupni jezik je vlada brez ugovorov in glasovanj reformo enostavno izpeljala. Državljanji so bili kajpada ogorčeni, vendar niso imeli nobenega foruma okrog katerega bi se lahko združili.

V Sloveniji potekajo tudi priprave na predsedniške volitve. Do danes (28. avg.) je znanih že enajst, bolj ali manj resnih kandidatov. Kot po navadi prevladujejo slednji, med njimi tudi osebek z imenom Miran Šic, sicer predsednik neznane stranke Humana Slovenija ki bo, če zmaga seveda, uvedel državljansko plačo – vsak državljan dobi 1000 € na mesec. S tem bi odpravil socialno stisko, vendar pa ne navaja kje bo vzel denar. Med resnimi kandidati z največ možnostmi pa so; aktualni predsednik Danilo Türk, bivši premier Borut Pahor, ter evropski poslanec Milan Zver. Doslej so imeli slovenski volivci srečno roko; vedno jim je uspelo izvoliti dokaj priljubljene, predvsem pa kultivirane in nekonfliktne osebnosti, ki so Slovenijo predstavljale v tujini. Parlamentarne volitve so živo nasprotje. Na poslanskih sedežih najdemo med večino poštenih tudi peščico dokazanih goljufov in lažnivcev, kateri se po izključitvi iz stranke in svoje poslanske skupine prelevijo v t.i. nepovezane poslance, ter tako prevedrijo čas do naslednjih volitev. S kančkom sreče pa so lahko ponovno izvoljeni, kar se je čisto zares dogodilo na zadnjih, izrednih parlamentarnih volitvah.

Piknik – SKD Planika, Malmö Bulltofta, 02.06.2012

JoF

Foto J. Myndel, text JoF

**Svensk-slovenska
vänskapsföreningen
presenterar unga
Slovenier som
forskar i Sverige**

ABF-huset, Sveavägen 41, Per
Albinrummet, 1 tr.

Lördagen den 8 september
2012, kl 14.00

Rok Borstnar håller just nu på att slutföra sin doktorsavhandling och är samtidigt gästforskare vid Uppsala Universitet. **Han forskar om Parkinsons sjukdom**, (var vi är idag och vad tror vi om framtiden) **och de viktigaste skillnaderna mot Alzheimer**. Hans forskning riktar sig mot utveckling av nya läkemedel och forskning om dess effekter. Han har presenterat sina forskningsresultat på många konferenser och vetenskapsinstitutioner, men har även förklarat problematiken för en bredare publik.

Mirjana Grujic är biokemist som år 2002 disputerade på det Medicinska fakultetet i Ljubljana. **Då forskade hon om effekter av inhibitorer från mikroorganismer till cancerceller**. Nu jobbar hon i Uppsala på Sveriges Lantbruksuniversitet med en grupp forskare, där **grundundersökningen inriktar sig mot mastceller, som är huvudaktörer vid allergi och astma**.

Studierna är publicerade i internationella tidskrifter och har presenterats på många konferenser.

Andrej Furlan disputerade år 2009 inom materialfysik vid Linköpings universitet. Han forskar inom området **tunnfilmsfysik** med utvecklingen **av nya karbidiska nanokompositer** riktade mot tillämpningar inom produktionen.

Efter att han arbetat 2 och 1/2 år som postdoktor på Ångströmlaboratoriet vid Uppsala universitet, är han sedan förra året tillbaka vid Linköpings universitet där han jobbar med utveckling och konstruktion av utrustningen som skall användas på den nya **MAX IV synkrotronen**, som är under utbyggnad nära Lund.

Studierna är publicerade som flera artiklar i relevanta internationella tidskrifter och har presenterats vid flera konferenser. **Språk:** engelska, slovenska och svenska. **Fri entré.**

I samarbete med

och

Bilda

studieförbund

Alojzu Rebuli visoko italijansko odlikovanje

Pisanje Alojza Rebule, člana SAZU-ja in Prešernovega nagrajenca, je v Italiji v zadnjem obdobju deležno vrsto javnih predstavitev in odmevov v tisku.

Tržaški prefekt in vladni komisar v deželi Furlaniji - Julijski krajini Alessandro Giacchetti je aprila o Alojzu Rebuli dejal, da je s svojim literarnim delom, a tudi s svojo zavzetostjo svetel zgled za današnjo mladino. Foto: BoBo

Literatu že čestital Žiga Turk Tržaškega pisatelja Alojza Rebulo, ki je pred kratkim praznoval 88. rojstni dan, je italijanski predsednik Giorgio Napolitano imenoval za velikega častnika viteškega reda za zasluge za Republiko Italijo. O imenovanju so pisatelja obvestili prav ob praznovanju rojstnega dne. Kdaj mu bodo izročili to drugo najvišje državno odlikovanje na področjih kulture, gospodarstva, javnega ali človekoljubnega dela, pa še ni določeno. Delo Alojza Rebule je deležno vse več predstavitev in odmevov v italijanskem tisku, konec marca pa so mu v Rivi del Garda za roman *Nokturno* za Primorsko (v italijanščino ga je pod naslovom *Notturmo sull'Isonzo* prevedla Martina Clerici) podelili književno priznanje Maria Rigonija Sterna. Na začetku aprila mu je med srečanjem v tržaški vladni palači v imenu italijanskih oblasti čestital tržaški prefekt in vladni komisar v deželi Furlaniji - Julijski krajini **Alessandro Giacchetti**. O Rebuli je tedaj dejal, da je tako s svojim delom kot zavzetostjo svetel zgled za današnjo mladino.

Odlomek iz članka: 6. avgust 2012 Trst - MMC RTV SLO/STA

Boris Pahor v 100. leto starosti z literarnim spomenikom svoji Radi

Tržaški pisatelj Boris Pahor je 26. avgusta praznoval 99. rojstni dan in ga preživel ob spominjanju svoje življenjske sopotnice.

Prav te dni je izšla *Knjiga o Radi, ženski z njemu sorodnim značajem, kot jo opisuje*. Boris Pahor Foto: BoBo

Knjiga, ki je izšla v Cankarjevi založbi in jo bodo ob navzočnosti avtorja v ljubljanski knjigarni Konzorcij predstavili 28. avgusta, temelji na dnevniških zapisih, ki jih je Pahor pisal od junija 2009 do uresničitve knjige. Pisal je med dopoldanskimi in popoldanskimi obiski Rade v bolnišnici, pisal je tudi zatem, ko je umrla, poroča *Primorski dnevnik*.

O skupni poti, dolgi več kot pet desetletij Boris Pahor pravi, da je obsežno delo pregled njegovega življenja z Rado, s katero sta preživela več kot petdeset let. Tudi to delo obsega vrsto vsebin in dokumentov, s katerim avtor opisuje dogajanje okrog sebe - sedanje in preteklo, pravi. V knjigi je objavil tudi pismo, ki ga je poslal pisatelju Francetu Bevku zatem, ko so Rado odslovili iz podjetja Adriaimpex. To je bil čas, ko je Pahor izdajal revijo *Sidro* in pisal o tem, kako rešitve narodnostnega vprašanja ne sme pogojevati ideologija. "Mene niso mogli odposlati, ker sem bil zaposlen v šoli, zato so pa njo vrgli iz službe. Rada je bila vedno solidarna z mano, brez njenega doprinosu bi kasneje tudi težko izdajali revijo *Zaliv*," je za *Primorski dnevnik* povedal literat.

Odlomek iz daljšega članka (AB) M. K. 11. avgust 2012 Trst/Ljubljana - MMC RTV SLO

INFORMATION: Under våren 2013 kommer två slovenska böcker att ges ut i svensk översättning: Romanen "Nekropola" av Boris Pahor och den illustrerade barnboken "Moj očka" av Lila Prap. Båda ges ut på etablerade svenska förlag, med utgivning av kvalitetslitteratur sedan många år tillbaka. Den som är intresserad av att köpa böckerna kan anmäla sig till Ann-Sofie Öman på tel 070-716 25 40

Budjine knjige v dLib.si

Rojakinja s Švedske, Avgušтина Budja, nam je sporočila, da so vse njene knjige, tako avtorske kot uredniške, dostopne v digitalni knjižnici Slovenije. Do knjig v elektronski obliki tako lahko dostopa kdor koli s katerega koli konca sveta, ki ima dostop do svetovnega spleta in ustrezno opremo na računalniku.

V digitalni knjižnici Slovenije je objavljenih šest knjig Avguštine Budja, objavljena ni le Švedska slovnica za Slovence, za katero založnik Družina ni dal zelene luči, da pa se dobiti pri Rafaelovi družbi v Ljubljani. Digitalna knjižnica je dosegljiva na naslovu (link:<http://www.dlib.si>,) <http://www.dlib.si>, do zelenih knjig pridete tako, da v iskalno vrstico na vrhu vpišete Avgušтина Budja.

Avgušтина Budja je v pogovoru za naš radio povedala, kaj ji pomeni, da so njene knjige dostopne v digitalni knjižnici, kakšne odzive je že dobila, kako lahko te knjige beremo in s kakšnim namenom se je strinjala z objavo v digitalni knjižnici.

Že nekaj časa je namreč razmišljala o tem, da bi knjige dosegle širši krog ljudi, ker so knjige namenjen bralcem – Slovencem na Švedskem, saj opisujejo njihovo življenje in tudi drugim, saj nekatere prinašajo veliko praktičnih podatkov.

Zdaj prevaja avtobiografijo v švedski jezik in tudi to bo skušala digitalizirati, da bo dostopna v digitalni knjižnici. Knjige Avguštine Budja se sicer dobijo v NUK-u in še nekaterih knjižnicah v Sloveniji.

Vir: Radio OGNJIŠČE, 26. 08. 2012

V zgodnjih pomladnih mesecih 2012 sta izšli zbirki Slovensko GLASILO tretji in četrti del v samozaložbi A. Budje. Slovenska zveza na Švedskem je od založnice odkupila 16 izvodov obeh delov, ki jih je med drugim namenila slovenskim društvom na Švedskem. Vse štiri zbirke Slovenskega GLASILA so poleg večine knjig Avguštine Budja dostopne na <http://www.dlib.si>. Do zelenih knjig pridete tako, da v iskalno vrstico na vrhu vpišete Avgušтина Budja.

A. Budja

"Ne nemški mobiliziranci ne drugi v nacizmu in v komunizmu niso šteli kot ljudje."

Piše: Petra Gorše

Objavljeno 27. 08. 2012,

Slovesnost v Mekinjah

Foto © www.scnr.si

Vir: Radio OGNJIŠČE

V Uršulinskem samostanu v Mekinjah so ob evropskem dnevu spomina na žrtve totalitarnih in avtoritarnih režimov organizatorji slovesnosti posebno pozornost namenili spominu na prisilno mobilizacijo Slovencev v nemško vojsko med drugo svetovno vojno. Govorci so pozvali k prizadevanju, da se časi, ki so povzročili toliko gorja, ne bi več ponovili. Profesor na Teološki fakulteti Janez Juhant je v govoru zbranim postavil vprašanje, ali smo pripravljeni omogočiti žrtvam človeško sočutje in moralno zadoščenje.

Kot je dejal povezovalc programa **Tone Ftičar**, je dogovor med dvema totalitarnima sistemoma, nacistično Nemčijo in komunistično Sovjetsko zvezo, 23. avgusta 1939 za seboj pustil krvavo sled. Ravno

nacizem in komunizem v 20. stoletju sta bila namreč "odgovorna za milijone zaprtih, preganjanih in ubitih". Uršulinski samostan v Mekinjah pri Kamniku kot lokacija za slovesnost ni izbran naključno, je še dejal Ftičar, saj so njegovi zidovi "nema priča totalitarizmov, vojn in trpljenja 20. stoletja".

Osrednji govornik na nocojšnji proslavi je bil profesor **Janez Juhant**, ki je med drugim poudaril, da evropski dan spomina ni namenjen le spominu, ampak "urejevanju družbe in popravi krivic, ki so jih žrtvam povzročili omenjeni režimi". "Resnico bomo spoznali, če si bomo lahko pogledali v obraz ter se pogovorili in dogovorili o svoji preteklosti, da bi lahko z upanjem zrl v prihodnost in omogočili mladim, da živijo in preživijo," je povedal. Kamniški župan **Marjan Šarec** je v pozdravnem nagovoru dejal, da je malo držav na svetu, kjer se mora tako majhen narod skozi vsa stoletja "krepeko boriti za svoj obstoj". Zadnje dejanje tega je bilo po njegovem mnenju leta 1991, "ko smo dosegli svojo državo, ki pa bo uspešna takrat, ko bomo dosegli, da se noben totalitarizem nikoli več ne bo ponovil", je še povedal. Direktorica organizatorja proslave, Študijskega centra za narodno spravo, **Andreja Valič Zver** pa je poudarila, da je bistvo totalitarizma nespoštovanje človekovega dostojanstva. "Naj takšno spominjanje na temne plati naše zgodovine pripomore k dvigu kulture, strpnosti, sočutja in spoštovanja med ljudmi," je še dejala. Po mnenju predsednika društva Demos na Kamniškem **Igorja Podbrežnika** mora slovenska družba doseči soglasje, "kako zdraviti rane preteklosti, ki nas vedno znova bolijo" in tudi, kako presegati delitve, ki "nas slabijo in ogrožajo našo prihodnost".

Zbrane sta nagovorila še predsednik Društva taboriščnikov ukradenih otrok **Janez Žmavc** in predsednik Zveze društev mobiliziranih Slovencev v nemško vojsko 1941-1945 **Leon Janežič**. Kot je prepričan Žmavc, si vse žrtve totalitarnih in avtoritarnih režimov želijo pravično obravnavo vseh dogajanj ter dejanj posameznikov in organizacij. Prisotni so si ob koncu lahko ogledali še krajši dokumentarni film o usodi prisilnih mobilizirancev z naslovom Vojakovo pismo, v video nagovoru pa sta prisotne pozdravila tudi evropski poslanec **Tunne Kelam** ter predsednik Platforme evropskega spomina in vesti **Göran Lindblad**. Slovesnosti so se med drugim udeležili predsednik vlade **Janez Janša**, ministrica za Slovence v zamejstvu in po svetu **Ljudmila Novak**, minister za obrambo **Aleš Hojs**, minister za notranje zadeve **Vinko Gorenak**, varuhinja človekovih pravic **Zdenka Čebašek Travnik** in evropski poslanec ter predsedniški kandidat **Milan Zver**.

V Sloveniji in Evropi smo omenjeni dan spomina, ki ga sicer obeležujemo 23. avgusta, prvič obeležili leta 2009, ko je aprila Evropski parlament z resolucijo pozval k njegovi razglasitvi, slovenska vlada pa je temu pozivu sledila šele letos.

Pozdravljena, urednica Gusti! Hvala za povabilo k sodelovanju v tej številki Glasila. Pošiljam ti pričujoče razmišljanje o bližajočih se predsedniških volitvah, in prosim, da ga objaviš. Naj še mladi vedo, kako razmišlja starejši in izkušen človek, ki je slišal že marsikatero življenjsko zgodbo in videl prenekateri košček tega sveta. Tole ti pošiljam sedaj, ker je že gotovo. V nekaj dneh ti pošljem še počitniško doživetje iz Slovenije z naslovom Tistega poletnega dne, skupaj s tremi fotografijami in pripadajočimi podpisi. Ravno to, podpise k fotografijam v vašem Glasilu najbolj pogrešam, kajti objavljena slika brez podpisa je nema, le stran vržen papir. To ti pravi star novinarski maček! Dodatek: --- Pa saj so vsake tovrstne sugestije odveč, saj že pogled v nekaj zadnjih številke pove, da postaja oblikovanje vse boljše in vsebina preglednejša. Vso srečo ti želim še naprej! LP tebi in vsem rojakom na Švedskem

Tone

Pred predsedniškimi volitvami

»Nič ni tako skrito, da nekoč ne bi postalo očito!« tako pravi star pregovor in vse bolj verjamem, da je stare reke in pregovore treba spoštovati, kajti naravnani so na precej daljše obdobje, kot pa ga meri človeško življenje. S tega vidika postaja tudi čedalje bolj jasno, da družba, ki je zrasla iz množičnega zločina in se je vseskozi ubadala predvsem s tem, kako bi to neprijetno resnico prikrila, ne more imeti svetle prihodnosti. Nemci so po drugi svetovni vojni imeli denacifikacijo, Poljaki, Čehi in še nekateri drugi vzhodnoevropski narodi po propadu komunizma lustracijo (začasna prepoved političnega delovanja bivšim komunistom), slovenski narod, ki ga je v zadnjem stoletju doletelo toliko hudega, pa je bil namesto tega ponovno oropan, pitali so ga z lažmi in mu še naprej prikrojevali zgodovino. Zaslužil bi si kaj boljšega!

Enaindvajset let po osamosvojitvi v Sloveniji spet volimo predsednika države. Doslej smo imeli tri, a nobenemu od njih ni uspelo, da bi zares postal predsednik vseh Slovencev, čeprav so enega izmed njih nekateri mediji hoteli okriti celo z nazivom »oče naroda«. Vseh se je držala temna senca zločinov, ki so jih storili njihovi politični somišljeniki.

Zdaj je pravi čas! Ne za razčiščevanje in za iskanje prave resnice, to je stvar objektivnih zgodovinarjev. Še manj za maščevanje, ampak čas za ponujeno roko sprave in prijateljstva. Nastopil je ob tokratnih predsedniških volitvah.

Trije predsedniški kandidati so v ospredju.

Prvi je sedanji predsednik republike, ki pa je s svojim ravnanjem že nekajkrat dokazal, da mu je čustvovanje dela Slovencev in pieteta do mrtvih zanj drugorazredna stvar. Kako naj bo tak človek predsednik vseh Slovencev ?!

Drugi je bivši predsednik vlade, ki je že na začetku svoje vladavine napravil usodno napako: zavrnil je sodelovanje z opozicijo, se pravi dobro polovico Slovencev. Zato pa smo zdaj tam, kjer smo! Kako naj bo ta človek predsednik vseh Slovencev?!

Tretji je evropski poslanec dr. Milan Zver. Mislim, da je on pravi kandidat za novega predsednika republike. Je neobremenjen s preteklostjo, je demokrat ter pripravljen na pogovore in kompromise. Takega človeka Slovenija zdaj potrebuje in zato ga bom volil!

Tone Jakše, avtor knjige Poti iz sanj, Novo mesto, samozaložba 2003, v švedskem prevodu En sloven i Sverige, SSVF, Stockholm 2011.

Ett tack till Ann-Sofie Öman

Jag läste artiklarna från Druzina. En viss del publicerades också i arkivet för radio OGNJISCE, bla fotona. Även andra har skrivit ovanligt mycket om Vadstenaträffen i år. 50 år av slovenska katolska missionen firas bara en gång. När missionen firade 40 år 2002 skrev jag ett häfte om katolsk historia i Sverige, i korta drag som prästen podvinski lät rycka upp till alla pilgrimer då.

Och så viste jag inte att du läste slovenska i Slovenien, trevligt det också. Hoppas du fick lära känna Slovenien lite närmare, ett fint litet land på den soliga sidan av Alperna. Hälsa Plestenjak när du har kontakt med dem. Vill du så kan du höra av dig angående sommarkursen som du har gått förra året. Jag är fortfarande huvudredaktör för Slovenska BLADET i Sverige, det vore intressant att läsa om kursen, speciellt på svenska.

Ha det gott! Hälsningar Augustina Budja

Tack för ditt mail!

Det var roligt att du uppskattade mina alster. Jag vet inte om du syftar på den svenska tidningen Dagen eller slovenska Družina, där det visst har varit två skilda nummer som har innehållit mina texter om Vadstena. Eftersom du har varit i Slovenien, är det förmodligen Družina du har läst.

I år blev det alltså även en text i den svenska kristna dagstidningen Dagen, som har kristna läsare utanför Svenska kyrkan som målgrupp. De svenska katolska församlingarna läser exempelvis Dagen. För Družina skrev jag en text om själva firandet, och ytterligare en text med fokus på Zvones arbete som slovensk katolsk präst i Sverige och med korta intervjuer med några av slovenerna/ättlingar till slovener i Sverige.

Förra året gjordes en nästan ordagrann översättning till slovenska av den text som jag skrev på engelska. I år har jag faktiskt inte sett hur det blev, eftersom jag inte har fått några referensexemplar skickade till mig från redaktionen i Ljubljana (än). Men jag utgår från att mina texter har blivit hanterade på ett korrekt sätt.

Jag har inte varit i Slovenien i år. Tyvärr fick jag tacka nej till en stipendieplats på sommarkursen i slovenska på universitetet i Ljubljana, helt och hållet av ekonomiska skäl. Stipendiet omfattar inte reskostnad, och tre veckor utan inkomst därtill blev för mycket för min ekonomi i år. I höst ska jag läsa slovenska igen på halvtid. Undervisningen är flyttad från Göteborgs universitet till Uppsala universitet. Vi får väl se om det blir någon skillnad. Läraren är densamme: Morgan Nilsson. I bästa fall blir jag erbjuden stipendium till nästa års sommarkurs. I så fall tackar jag ja.

Jag har kontinuerlig kontakt med Janez Plestenjak och hans familj, framför allt med dottern Petra Plestenjak, som jag bodde hos i fjol när jag gick sommarkursen i Ljubljana. De bor allihop i Škofja Loka. Det är min avsikt att delta även vid nästa års pingstfirande i Vadstena. Kanske ses vi då!

Bästa hälsningar
Ann-Sofie

Spomini in kratek dodatek – odgovor na pismo prijateljice Anice!

Najprej se moram tudi njej zahvaliti, da je prišla s soncem in dobro voljo kot vedno in nam polepšala ta naš lep praznik 50. obletnica Katoliške misije na Švedskem. Vem da je bila tudi ona z možem na romanju v Vadsteni v sedemdesetih letih. Zadnja leta ko smo se srečevali na dopustu sem jo nagovarjala, pridi na našo obletnico. No malo truda pa je šlo, na lanskem dopustu je rekla; saj bi bilo lepo še enkrat videt in doživet, srečat prijatelje no beseda je dala besedo in se je letos res pripeljala med nas. Tudi midva in cela naša družina smo bili veseli tega obiska. Kot midva se tudi najina hčerka in sin srečujeta z njimi, sicer bolj poredko, ko se nahajajo v Sloveniji jih pa obiščejo.

Pri vsem mi je bila v pomoč

Včasih pa se je tudi poskušala skriti...

Ni pa samo to, mi smo se spoznali v sedemdesetih, oni so se potem vrnili, mi pa smo še

tukaj, so pa srečanja vsakič prisrčna, ko pridemo v domovino. Prej je bila le pošta vsaj za praznike, sedaj klepeti prek interneta, telefona in pa srečanja, ko smo na dopustu. Vsakič, ko se nahajamo v mojih Štajerskih krajih, imamo pri njih odprta vrata za prenočišče in vse drugo. Zato obema najlepša hvala za gostoljubnost, katero nam nudita. Potepi, pohajanja in kakšna veselica - tu se z veseljem družimo. Klepeta pod brajdo pa da sploh ne omenjamo. Lepa doživetja tudi na obiranju grozdja v njuni družbi in v družbi njenih sorodnikov. Lepi spomini. Zato sva bila še toliko bolj vesela njenega obiska in druženja teh nekaj dni. Za lanski dopust se je z nečakom pripeljala do naju in smo se potepali po Primorski – Svinščaki, Snežnik, Mašun, lep dnevni izlet, samo kaj, ko pride le za en dan, potem pa je ni več. No pa vseeno smo uživali.

Marija in Silva z nasimi gostji

Zato je bil ta njen obisk tukaj še toliko lepši, da smo se lahko vsaj malo potepali po njenih poteh, in da je videla, da se marsikaj spreminja, tudi tukaj. A ne samo to, tudi vrt in rožice mi je zalivala, sprehod po vrtu, še predno sem se jaz prebudila. Takih gostov ni slabo imeti. Upam da bo pozabila na mučno pot in imela v spominu samo lepe stvari, saj družbo sta si pa delali z gospo Jožico na poti. Naša skupina „BABICE“, smo ju popeljale v Botanični vrt in smo uživale in se imele fajn, a kaj ko čas tako hitro mine. Vseh teh nekaj dni kar je bila med nami, je bilo kratko a nepozabno. Hvala ti za obisk in vse kar smo doživeli skupaj. Upam, upam da se še kdaj vidimo tukaj na Švedskem. Pregovor pravi – nikoli ne reci nikoli..Vse lepo Vama želiva in se veseliva ponovnega srečanja v Lenartu in še kje drugje.

Marija Perovič – Lindome

NA DOBRNI BILO JE NADVSE VESELO ...

Rojstnodnevni šopek z 80 vrtnicami je Ludvik Popek dobil od svojega sina Roberta Popka z družino. (foto Blaž Mastnak)

Ludvik Popek iz Södertälja je 19. avgusta dopolnil 80 let. Ob svojem rojstnem dnevu je teden dni pred tem v domačem kraju v Sloveniji, kjer zadnja leta običajno preživi poletne mesece, pripravil čudovito zabavo v Hiši kulturne dediščine – zbirka

Polenek na Dobrni. Ludvik Popek je domačin z Dobrne (natančneje iz Vinske Gorice). Naš Ludvik je nasmejan človek in veseljak, ki je bil dolga leta aktiven član Slovenskega društva v Stockholmu in je tudi pel v tamkajšnjem zboru. Ne bomo opisovali njegovega življenjepisa, lahko pa z gotovostjo trdim, da Ludvika veliko ljudi pozna po tem, da zelo rad poje in je odličen plesalec. Naj še dolgo ostane takšen. ☺

Dolgoletni prijatelji, s katerimi se pozna od svojega prihoda na Švedsko pred mnogimi leti.
Na sliki: Sumiko, Jože in Janez. (foto Blaž Mastnak)

Na svojem praznovanju je imel ob sebi ljudi iz Slovenije in kar precej tistih, ki živijo ali so nekoč živeli na Švedskem. Predvsem je bil vesel, da sta bila ob njem njegova otroka: sin Robert z ženo Edith in otroci Anno, Erikom, Sofio in Jakobom ter hči Petra z dvojčkoma Rebecko in Frankom. Kot sam pravi, je bilo to eno od najlepših praznovanj v njegovem življenju, mi, ki smo se ga udeležili, pa smo mnenja, da bi ga lahko imel kar vsako leto. Ludviku iskreno želimo VSE NAJLEPŠE IN NAJBOLJŠE ter še veliko let in takšnih praznovanj, ko bo ob sebi združil ljudi, ki jih ima rad in oni njega!

Ludvik se je neznansko razveselil prihoda sina Roberta z družino, tukaj v prisrčnem objemu s sinom.

Ludvikova družina:
sin
Robert,
žena
Edith,
hčerki
Anna in
Sofia ter
sinova
Erik in

Jakob. Jakob pozdravlja svojega bratranca Franka, Ludvikovega vnuka po hčerki Petri. (foto Blaž Mastnak)

Zabava je bila pripravljena v Hiši kulturne dediščine Polenek na Dobrni, ki je bila odličen ambient za sproščeno praznovanje. (foto Blaž Mastnak)

Ludvik se je pred rezanjem torte vsem gostom prisrčno zahvalil, da so prišli. Ob njem stojita sin Robert in vnuk Erik, nasproti njega pa je njegova snaha Edith. (foto Blaž Mastnak)

--dst--

Tistega vročega poletnega dne

Letos so poletni meseci tu na jugu Evrope še posebej vroči – skoraj neznosni. Res je, da nas že nekaj časa kot po pravilu vsak konec tedna poboža kak hladen val in prinese s sabo malo svežine, da lažje zadihamo. Malo zagrmi, tu in tam nevihta pljuskne še nekaj kapelj dežja, potem pa za en teden zavlada spet žgoča modrina. Tako je bilo na začetku poletja, sedaj, v drugi polovici avgusta, pa je vrag vzel šalo. Tiste kaplje dežja se cedijo le še po gorskih vrhovih alpske Slovenije, ostali pa zvečer zaskrbljeno buljimo v vremenske slike na malih ekranih in vzdihujemo nad oblaki, ki se v širokem loku od britanskega otočja preko Skandinavije zgubljajo nad ruskim prostranstvom. Vi pa zavidljivo pravite: »Blagor njim na soncu!«

Tako je – nikoli ni čisto prav! Zdaj, ko je prevroče, vlada suša, travniki so vse bolj rjavi, koruza na poljih leze nazaj in jagode v vinogradih so vse manjše. Na Krasu in na Primorskem že diši po dimu in gozdovi, ki so komaj prerasli goličave, spet izginjajo v ognju. Pa smo spet dobri za trideset let. A Slovenci smo šibe, naj bo taka ali taka, že vajeni.

Suša in požari, to je zdaj naš vsakdan. Fotografija s TVS.

No, tistega poletnega dne v drugi polovici julija, pa še ni bilo tako. Z ženo Mirjam sva se izpod zelenih Gorjancev podala na našo obalo. Svoj čas je bil to velik podvig, saj smo samo za pot čez Slovenijo porabili dobrega pol dneva. Danes od Metlike ob hrvaški meji preko Ljubljane v slabih treh urah pridemo do vzpetine nad Sečovljami. Onkraj solin in morskega

zaliva spet vidimo Hrvaško, naprej proti severozahodu pa bolj slutimo kot vidimo Portorož, Piran, Izolo in Koper. Vrh vzpetine je še dobro videti opuščene zidove. Tu je bil nekdaj dominikanski samostan, ki so ga spet začeli počasi obnavljati.

Ondina in Sebastijan s kmetije Milok nad sečoveljskimi solinami. Desno žena Mirjam.

Vzameva sprehajalne palice in se med oljkami povzpneva v hrib do samostanskih ruševin. Tam gori naju pozdravi rezgetanje. Konji se v skupinah podijo po presušenih travnikih in zaman stikajo za šopi zelene trave. Onkraj se v megleni daljavi izgublja presahla Dragonja, vidijo se modre stavbe mejnega prehoda na meji s Hrvaško in značilna jadranska sinjina čisto na desni, ki obeta osvežitev. Spustiva se spet po pobočju hriba, da bi čimprej prišla do nje. A vmes je starodavna istrska kmetija, kjer sva nastanjena in kjer naju čaka najin avto. To z oljkami poraslo pobočje sodi k njej, moje dolenjske oči pa na njem zaman iščejo vinske trte. Še preden pa prideva do prvih zgradb, naju pozdravita domači sin Sebastijan in njegova mati Ondina. Hitro ju postavim pred čudovito panoramo sečoveljskih solin, da bi ju fotografiral, Sebastijan pa opazi moj vprašujoči pogled in že pripoveduje: »Včasih smo tukaj imeli vinograde, zdaj pa to ne gre več. Zato pa imamo kakih 1.200 oljk. Nekaj starih, največ pa smo nasadili novih. Krog se imenuje naša kmetija. Stara je zagotovo več stoletij. Ko sta tu kmetovala nona Alma in nono Albin, je bil pri hiši priimek Panger, zdaj kmetujeva z očetom Hermanom in na leto pridelava kakih 1.300 litrov olja za prodajo. Kmetija je velika okoli 10 hektarov, nekaj zemlje pa imamo tudi v najemu. Olje je kvalitetno, saj velja hladno stisnjeno deviško oljčno olje iz slovenske Istre za enega najboljših na svetu. Ga je pa treba seveda tržiti. Naš je naprodaj pod nazivom olje domačije Milok. Tako se pišemo.«

Zanimivo bi bilo zvedeti več o krajevni zgodovini, zlasti o solinarstvu, s katerim se je včasih ukvarjal tudi Sebastijanov nono, pa o oljarstvu, s katerim se sedaj ukvarjata Sebastijan in njegov oče, vendar naju vleče naprej. Čaka naju zdravilišče v Strunjanu z osvežitvijo v bazenih z morsko vodo. Taka osvežitev je za nas, upokoјence, najbolj primerna. In ko se potem odpraviva na kosilo, naju pri vratih restavracije pozdravi velik plakat, ki z besedo in

fotografijami vabi k nakupu ekstra deviškega oljčnega olja s kmetije Milok. Sebastijan se je očitno že resno lotil trženja.

Zvečer je čas za srečanje na Belem križu. Svoj čas, ko je imel Lojze Hribar, naš rojak iz Stockholma, tam še letno hišico, smo se pri njem poleti srečevali znanci in prijatelji, ki smo kakorkoli povezani z njim ali s Švedsko. Kar nekaj se nas je tako zbralo na prostorni terasi in uživalo ob prijetnem pogovoru, glasbi in petju, zlasti pa ob razkošnem pogledu na Portorož in Piranski zaliv pod seboj in na lučke, ki so migotale onkraj na hrvaški obali. Kdaj je Lojze kupil ta obmorski azil ob slovenski obali, se zdaj ne spomnim, dobro pa se še spomnim zgodbe o tem, kako je sredi šestdesetih let prejšnjega stoletja Lojze prišel na Švedsko. Korenine te zgodbe segajo tja v začetek prejšnjega stoletja, če ne še dlje.

Z Lojzetom Hribarjem in ženo Mirjam na terasi nad Strunjanom.

Šved Alfred Jensen, dober poznavalec slovanskih jezikov in slovanske literature, je za Nobelov komite veliko potoval po slovanskih deželah in vzdrževal stike z literarnimi ustvarjalci. Zelo dobro je poznal tudi balkanske narode, od Slovencev pa se je najbolj navduševal nad Antonom Aškercem, s katerim se je dopisoval in prevedel v švedščino celo nekaj njegovih pesmi. Alfredova vnukinja Karin je v začetku šestdesetih let potovala po sledih svojega dedka. Srečala se je z Lojzetom in vnela se je ljubezen. Nekaj let sta živela v

Ljubljani, potem pa sta se preselila na Švedsko. V Stockholmu sta se jima rodila sin Tomaž in hčerka Marina.

Karin je zdaj že pokojna in pesem na terasi nad Portorožem se ne oglaša več, kajti Lojze nima tam več vikenda. Rad pa obišče bivše prijatelje in sosede. In na terasi Mercatorjeve restavracije na Šentjanah smo pustili topli sapici s Tržaškega zaliva, da je hladila spomine na vesele dni naše mladosti, ki smo jih prebili tu, in na tiste dni, ki smo jih preživeli v Stockholmu. Sklenili smo, da se naslednjega jutra skupaj odpeljemo v Ivančno Gorico, kjer se je Lojze srečal s svojimi sorodniki. Njegova hčerka Marina z družino, ki je pripotovala s Švedske, ga je namreč že čakala tam.

Lojze Hribar (levo) s svojimi na stopnišču nečakove kmetije v Ivančni Gorici. Poleg njega stoji hčerka Marina s sinom Jensom, zrave nje pa hčerki Ellen in Alice ter mož Ralf Thunberg. Marina je pravnukinja švedskega slavista Alfreda Jensena, njeni otroci so torej prapravnuki. V ospredju stoji Lojzetov sedemdesetletni nečak Frenk Kumelj, sin pokojne najstarejše Lojzetove sestre Marije. Pokojna sta tudi že dva Lojzetova brata Rudi in Tone, dve njegovi sestri Alojzija in Jožica pa še živita, prva v Kranju in druga v Škofji Loki. Desni na sliki je avtor dopisa, Tone Jakše.

Tone Jakše

Švedsko slovenski vzpon in maša na Brezjah

Piše: Matjaž Merljak

Rojaki s Švedske in povratniki so se letos že 19-ič podali v slovenske hribe. Spoznavali so Veliko Planino. Srečanje so zaključili s sveto mašo v baziliki Marije Pomagaj v narodnem svetišču na Brezjah.

Rojaki s Švedske na Brezjah
Foto © www.marija.si

Kot je povedal slovenski duhovnik na Švedskem Zvone Podvinski, je bilo

udeležencev več kot 20. Začeli so v Kamniku in se nato odpravili proti Črni in peš šli mimo planšarij in kapelice Marije Snežne do Zelenega roba. Vreme ni bilo najboljše, so pa doživeli Veliko Planino in njene planinske razsežnosti.

Pri sv. maši, Brezje

Na god sv. Brigite Švedske (23. julija) so imeli zaključek vzpona s sveto mašo na Brezjah. Ta sveta žena tudi rojake vsakič znova nagovarja. Prišlo je precej ljudi, ki so bili v tistih dneh v Sloveniji. Pri sveti maši je bil tudi nekdanjih župnik na Švedskem Jože Drolc.

Iz prepričanja bomo rodili veliko sadu

Sveto mašo ob 24. Romanju treh Slovenij je daroval škof Metod Pirih. Z njim je somaševalo 14 duhovnikov, večinoma iz izseljenstva: iz Hamiltona, Ingolstadta, Augsburga, Frankfurta, Mannheima, Muenchna in Göteborga. Tudi škof Metod se je ustavil ob gospodarski in moralni krizi sveta.

Svete Višarje 2012, cerkev, duhovniki

MSGR. Metod Pirih: Vse tu zbrane duhovnike in vernike iz zdomstva, zamejstva in Slovenije v imenu slovenskih škofov prav pristrčno pozdravljam. Vsem, ki ste pripravljali in izpeljali letošnje srečanje treh Slovenij, se iskreno zahvaljujem. Letos mineva 70 let od umora žabniškega rojaka prof. dr. Lamberta Ehrlicha, duhovnika in velikega Slovenca. Še danes nam je za vzor, kako je potrebno delati za narod in za sočloveka. Naj ta mučenec in svetnik prosi za ves slovenski narod, da bi nam zasijalo sonce pravice, resnice in pravega miru.

Namen današnjega srečanja je poglobitev v veri in utrditev naše narodne zavesti, potem pa medsebojno druženje in povezovanje Slovencev po svetu, v zdomstvu in doma. Zdrava narodna zavest in vera sta najpogostejše povezani. Pomanjkanje narodne zavesti povzroča versko mlačnost in lahko celo odpad od vere. Hvala vsem, ki tudi za ceno žrtev ohranjate katoliško pripadnost, slovensko kulturo in slovensko besedo. -----.

Jezus nam jamči, zagotavlja, da če bomo ostali na trti, na Kristusu, v Cerkvi, če bom najtesneje zmeraj drugače, bolj osebno, bolj prijateljsko, bolj intimno, bolj globoko, bolj iz prepričanja in ne samo iz navade, da bomo rodili obilo sadu. To ni beseda ne svetega očeta, ne slovenskih škofov, ampak je to božja beseda, za to v to verujemo in to nam zagotavlja nove, drugačna čase in tudi uspehe. Naj višarska Marija, kraljica miru, upira svoje oči v nas, nam kaže Jezusa in pravo usmeritev, da bomo tudi v prihodnje Slovenci med seboj tesno povezani ter povsod polni sonca, vedrine in upanja.

Marija naj bo močna opora naše žive vere in mogočna pomoč za edinost med nami.

Msr. Metod Pirih, upokojeni koprski škof

Svete
Višarje
2012,
Zvone
Podvinski,
škof
Metod
Pirih,
mons.
Janez
Pucelj
**Vir: RADIO
OGNJIŠČE**

Mučenca Lojzeta Grozdeta častimo na oltarju, postopki pa se vodijo še za druge svetniške kandidate. Verujemo, da nas vsi ti in še mnogi drugi naši mučenci in spoznavalci vere zagovarjajo pri Bogu in za nas prosijo. Vendar se moramo zavedati, da ni dovolj sklicevati se na našo versko in kulturno dediščino, saj se mora vsaka krščanska generacija ponovno odločiti za Kristusa

Prepričan sem, da lahko kot katoličani največ naredimo za duhovni in kulturni napredek našega naroda za izhod iz gospodarske in moralne krize s svojo zvestobo evangeliju in z življenjem iz evangelija. Vsaka slovenska katoliška skupnost doma in po svetu je kakor vinograd. Kako se vinogradnik trudi, kaj vse naredi od obrezovanja, oranja, gnojenja do zadnjega škropljenja, da bi trte dobro obrodile. Letošnje romanje treh Slovenij na Sv. Višarje je priložnost za preverjanje našega doslednega krščanskega življenja in našega dela.

VIR: Radio OGNJIŠČE

Pobiralci krompirja na Kurbusovi njivi na Ptujski cesti

Dogodek, pobiranje krompirja, na Kurbusovi njivi na Ptujski cesti pri Gornji Radgoni, je bilo vredno zabeležiti. Ob tem moramo takoj povedati, da Ptujška cesta ne predstavlja ulice, pač pa vas ob cesti Gornja Radgona-Spodnji Ivanjci. To smo zapisali zato, ker nas je nedavno bralec neke vesti iz Ptujške ceste poklical in vprašal: »Kje je v Gornji Radgoni ulica Ptujška cesta?«.

Pa pojdemo k zanimivem opravilu, pobiranju krompirja. Kot je znano je krompir v Evropo iz Južne Amerike Peruja ali Čila, prinesel odkritelj Amerike Krištof Kolumb. Zanimivo je, da so ga v naših krajih začeli gojiti šele v času vladanja cesarice Marije Terezije, ki je tedaj vodila Avstroogrsko državo, če se malo pošalimo, »Malo Evropsko unijo«. Krompir je živilo, ki ga danes najdemo na vsakem jedilniku. Brez njega si ni mogoče predstavljati človeške prehrane. Iz zgodovine pa je znano, da je v Evropi reševal tudi lakoto. Včasih so s kuhanim v »alfah«, svinjskih kotlih, redili tudi prašiče. Krompir je mogoče pripraviti na sto in več načinov. Danes poznamo njegovo pripravo tudi za v »pakl«, se pravi, ga dobimo napol pripravljenega in pakiranega v trgovinah. Omeniti velja, da se beseda krompir pojavlja tudi v pregovorih. Na primer, imel je nenadno srečo, se reče, da je imel krompir. V nemških deželah, kjer so gojili veliko krompirja, so si izmislili šolske »krompirjeve« počitnice, da so lahko otroške roke pobirale krompir. Danes ga pobirajo s stroji. Naj omenimo, da so v preteklosti nabirali krompir v pletene košate »cejne«, sedaj pa v plastične kangle. Vseeno, glej sliko, je ena od pobiralk, držala v rokah pleteno košaro.

Mi smo kot smo v uvodu omenili, na njivi ob cesti Gornja Radgona-Spodnji Ivanjci, na Ptujski cesti. Pred domačijo Elizabete in Jožeta Kurbus, kjer skrbno kmetujeta na lepo urejeni kmetiji, zagledali ekipo, ki je ročno pobirala krompir. »Za trenutek smo ustavili pobiranje in naredili pričujočo fotografijo, ob tem pa se pogovarjali z gospodarjem Jožetom Kurbusom. »Včasih smo sadili več krompirja, ker smo ga "polagali", krmili tudi prašičem. Kot vidite, je letos lep pridelek. Ker je zemlja sorazmerno skuha, ga je bilo lahko »izorati«. Za tako malenkost se ne splača pobiranje s strojem, zato smo za pobiranje povabili bližnje sosede. Kot vidite delo poteka v veselem razpoloženju. Nobeden od pobiralcev ne dela za denar, pač pa za »gverilo«, pravzaprav plačilo v naturi. Vsak bo za svoje delo dobil kako vrečo krompirja, ki mu bo služil za ozimnico. Za vse ga bo dovolj, tudi za nas in naše prašiče. Čeprav imajo prašiči danes »sodobnejšo« krmno, jim mi še privoščimo krompir, ki ga imajo prašiči zelo radi. Rad bi se zahvalil vsem, ki še držijo tradicijo, da sosedu pomagajo, ko potrebuje pomoč. Srečen sem, da naju z ženo sosedje tudi na tak način spoštujejo.«

Ludvik Kramberger

Foto: Pobiralci krompirja na Kurbusovi njivi na Ptujski cesti

Paradižnik je smrt za holesterol in visok krvni tlak!

Ste vedli, da je paradižnik izjemno zdrava zelenjava, ki pomaga v boju s holesterolu in visokemu krvnemu tlaku. Paradižnik je lahko odlična zamenjava za tablete, ki zmanjšujejo zdravstvene težave. Že 50 gramov paradižnikove mezge ali soka na dan in težave bodo v kratkem odpravljene.

Zakaj je paradižnik tako zdrav? Ta vrsta zelenjave vsebuje veliko količino likopena, ki daje paradižniku sijočo rdečo barvo. To je izjemno močan antioksidant, ki pripomore k dobremu počutju in pomaga pri številnih boleznih. Avstralski preiskovalci so paradižnik analizirali zadnjih 55 let in dobili presenetljive rezultate. "Naša študija kaže, če se na dan zaužije več kot 25 miligramov likopena, ta zniža slab holesterol za 10 odstotkov," je povedala raziskovalka Karin Ried. Hranilne vrednosti paradižnika:

• vitamin A	• tiamin
• B6	• niacin
• C	• pantotensko kislino
• E	• beta karoten
• K	• ogromno mineralov

Zdravilni učinki:

- *zmanjšuje tveganje za nastanek raka na prostati pri moških*
- *zmanjšuje tveganje za nastanek raka na dojkah, materničnem vratu, mehurju, prebavilih in pljučih pri ženskah*
- *zavira nastanek srčno-žilnih bolezni*

Paradižnik je torej izjemno zdrav, zato ga uživajte v največji meri in ohranite zdravje.

Hruške in krompir potresemo z gorgonzolo MMC RTV SLO

Sestavine: 70 dag krompirja,

35 dag hrušk, 15 dag gorgonzole, 2 dl mleka, 2 rumenjaka, 5 dag slanine ali pancete, 1 žlička škroba, maslo za pekač, muškadni orešek, sol, poper.

Krompir olupimo in narežemo na tanke rezine. Hruške narežemo na tanke krhleje.

Krompirjev narastek

Pekač namastimo in vanj izmenično kot strešnike polagamo hruške in krompir. Gorgonzolo narežemo na kocke.

Mleko zmešamo z rumenjaka, 2/3 gorgonzole in s škrobom, začinimo s soljo, poprom in z muškatnim oreškom. Prelijemo hruške in krompir.

Potresemo s preostalo gorgonzolo in pečemo 45 minut v pečici, ogreti na 200 stopinj Celzija.

Narastek obložimo z rezinami slanine oz. pancete 20 minut pred koncem pečenja.

Jed postrežemo še toplo. Foto: Wikipedia

Krompirjevi kolački s skuto

Začini s soljo, poprom in sladko papriko MMC RTV SLO

Sestavine: 60 dag mokastega krompirja, 4 žlice masla, 2 rumenjaka, 5 dag moke, 15 dag nepasirane skute, 2 jajci, mleta sladka paprika, olje za

cvrtje, sol, poper.

Krompir skuhamo v lupinah, ga olupimo in pretlačimo. Zmešamo ga z rumenjaka in tremi žlicami masla.

Ostalo maslo raztopimo v 1 dl vroče vode, v katero nato vmešamo moko. Vlijemo h krompirju, vmešamo še skuto in jajci ter vse dobro zmešamo, da dobimo gladko maso.

Če je masa prevlažna, vmešamo še malo moke. Začini s soljo, poprom in sladko papriko.

Oblikujemo kroglice (premera približno 4 cm) in jih ocvremo v vročem olju.

Jed ponudimo še toplo.

Krompirjevi kolački z zeliščnim nadevom

testo

- 500 g moke
- 500 g krompirja
- 2 jajci
- 50 g masla
- 50 g kvasa
- sol

nadev

- 2 rumenjaka
- 1 žlička drobno narezanega drobnjaka
- 1 žlička sesekljanega majarona
- 1 žlička sesekljanega pehtrana

priprava

- Krompir olupimo, narežemo na večje kose, ki

jih pristavimo v hladni vodi. Zavremo in *kuhamo* približno 20 minut, da se krompir zmehča.

■ Kvas nadrobimo v skodelico. Dodamo mu žlico moke in nekaj žlic mlačnega mleka, pokrijemo in pustimo *vzhajati* 15 minut.

■ *Pekač* namažemo z maslom.

■ Kuhan krompir odcedimo, nekoliko ohladimo in *pretlačimo*. Dodamo mu maslo, jajci, moko, kvasac in sol. Na hitro ugnemo gladko *testo*, ki ga oblikujemo v hlebček, položimo v skledo, pokrijemo s prtičem in pustimo vzhajati 30 minut.

Krompirjevi kolački z zeliščnim nadevom so slasten prigrizek h kozarcu vina ali piva.

Krompirjevi kolački s čebulo

Ploščate kolačke oblikujemo z rokami s premerom približno pet centimetrov.

Dodamo skuto in smetano MMC RTV SLO

Sestavine: 1,3 kg krompirja, 2 čebuli, 2 jajci, moka, olje za cvrenje, 20 dag skute, 1 dl kisle smetane, 1 šopek drobnjaka, sol.

Krompir operemo, olupimo in drobno naribamo. Stresemo ga na krpo ter ožamemo. Čebuli olupimo in zelo drobno nasekljamo ter zmešamo s krompirjem. Dodamo dve razžvrkljani jajci, približno tri žlice moke in žličko soli. Z rokami oblikujemo ploščate kolačke s premerom približno pet centimetrov.

KROMPIRJEVI KOLAČKI

150 g kuhanega in pretlačenega krompirja

150 g bele moke

150 g sladkorja

Postopek:

1. Pripravimo testo iz kuhanega in pretlačenega krompirja, bele moke, sladkorja in surovega masla.

2. Dobro ga pregnetemo in razvaljamo za dober prst na debelo.

■ *Pečico* segrejemo na 180 °C.

■ Vzhajano testo *razvaljamo* za prst na debelo. Razvaljanega namažemo z rumenjkom in potresemo s sesekljanimi oziroma narezanimi zelišči. Testo zvijemo v štručko, ki jo narežemo na 2 do 3 centimetrov debele rezine. Zložimo jih v pekač, tega pa potisnemo v segreto pečico, da se kolački zlato rjavo spečejo.

serviranje

Segrejemo olje in zlato ocvremo kolačke. Polagamo jih na kuhinjski papir, da vpije odvečno maščobo. Drobnjak nasekljamo ter zmešamo s skuto in smetano. Solimo in postrežemo s kolački.

100 g surovega masla

1 beljak za premaz

sladkor za posip

3. Z nožem ali z modelčki izrežemo razne oblike, jih pomažemo z beljakom in posujemo s sladkorjem.

Pečemo v s peki papirjem obloženem večjem pekaču pri 175 - 180 stopinjah od 10 do 15 minut oz. do lepe rumene barve.

Dober tek!

Prekmurje praznuje — 17. avgust

O »enem od čudežev Slovenske zgodovine«

»Odločitev o Prekmurju za nobeno stran ni bila idealna, ne za našo ne za Madžarsko. Za nas bi bila idealna odločitev poleg Prekmurja še priključitev Porabja. Malo je takih, ki bi si pri razmišljanjih o tej zadevi upali iti do konca.« Doc. dr. Andrej Hozjan, zgodovinar (Bob dneva v časopisu Večer).

Doc. dr. Andrej Hozjan predvsem opozarja, da je obstajala velika nevarnost, da bi se zgodil drugačen razplet. Nastaja pa zbirka zgodovinskih virov o odločitvi za Prekmurje iz okvira Pariške mirovne konference, ki jo pripravlja izr. prof. dr. Andrej Rahten. Ob koncu Prve svetovne vojne 1918 je leta 1919 za kratek čas zaživela Murska republika, kot odgovor na takratno politično dogajanje. Posledica Murske republike je bilo poenotenje in združenje ljudi. Po uničenju

Murske republike, se je povečala represija s takratne madžarske strani, zato so se takrat začela pogajanja o priključitvi Prekmurja k takratni državi SHS.

Do prelomnega dejanja je prišlo v Parizu, ko je bil z naknadnim sklepom vrhovnega sveta mirovne konference večina ozemlja, kjer je v tedanji Ogrski živel večinsko slovensko prebivalstvo – današnje Prekmurje, naknadno priključeno novonastali skupni državi SHS. Porabje je kljub vsem prizadevanjem ostalo zunaj meja takrat novonastale domovine slovenskega naroda. Glavno in največje delo, ki je privedlo do teh prelomnih časov, pa je bilo pred tem že opravljeno tukaj, doma. Opravili so ga slovenski narodni buditelji, od Jožeta Klekla st. in njegovih sodobnikov, obeh Küzmičev, Ivanocija Kūharja, Baše, Klekla ml., Jeriča in mnogih drugih.

Prekmurje, vir www.hostel-mavrica.si

17. avgusta 1919 so v Beltincih s ključnim shodom proslavili priključitev Prekmurja k matičnemu narodu (*»Prekjezeroletno robstvo konec jemle.«*). Prišlo je do prenosa vojaške oblasti civilnemu vodstvu. Slovenci smo v svoji zgodovini v glavnem zgubljali, zato je priključitev Prekmurja oz. združitve prekmurskih Slovencev z matičnim narodom izjemno pomemben zgodovinski dogodek. Leta 2006 je postal 17. avgust državni praznik (ni dela prosti dan), ki je bil do leta 2009 štirikrat obeležen z državno proslavo. Kasneje je bila sprejeta odločitev, da bodo državne proslave ob priključitvi Prekmurja vsakih pet let, tako bo naslednja državna proslava priključitve leta 2014, ko bomo proslavili 95 let priključitve. Do tedaj se spominjajo priključitve samostojno po posameznih občinah.

Objavljeno: Pet, avg 17th, 2012 [Kultura](#) | By [Gorički list](#)

Bo 23. avgust pripomogel k slovenski spravi?

Ljubljana - Predsednik vlade **Janez Janša** je v [poslanici](#) ob evropskem dnevu spomina na žrtve vseh totalitarnih in avtoritarnih režimov zapisal, da bi si morali nenehno, ne le na današnji dan, postavljati vprašanje, »zakaj še vedno nismo opravili samorefleksije«.

»Travmatične izkušnje slovenskega naroda ne moremo in ne smemo kar izriniti iz zavesti, ali kot je zapisal italijanski filozof Benedetto Croce

'nobena generacija nima pravice zaustaviti iskanja resnice, sprave in kesanja za zločine preteklosti'«

»Temno stran zgodovine slovenskega naroda v času po drugi svetovni vojni zaznamujejo poboji, politični procesi, represija, strah, politična indoktrinacija, pritiski in oportunizem. To je čas, ki je razdelil družine in nas razklal kot narod,« je zapisal premier in dodal, da narod, ki »ni razčistil s svojo preteklostjo, ki nas prav zato še vedno deli, ne more graditi sedanjosti«.

Za korak k spravi predlaga, »da obsodimo dejanja in zahtevamo odgovornost tistih, ki so v imenu totalitarne ideologije zakrivali smrt tisočev« in da »pietetno pokopljemo žrtve totalitarnega režima«.

Z ustrezno obeležitvijo današnjega dne, pravi Janša, lahko pokažemo, kakšno stanje duha vlada v naši državi in dokažemo, da razumemo misel Draga Jančarja, da »tudi iz vednosti o zablodah komunizma in slehernega totalitarizma raste javna zavest o demokraciji.«

V Združenju za vrednote slovenske osamosvojitve pred evropskim dnevom spomina na žrtve vseh totalitarnih in avtoritarnih režimov poudarjajo, da se zavzemajo za ničelno toleranco do totalitarnih in avtoritarnih praks. Po njihovem mnenju je evropska in z njo tudi slovenska prihodnost med drugim odvisna od premagovanja starih ideoloških vzorcev, piše *Slovenska tiskovna agencija*. Ko se spominjamo žrtev teh sistemov, po mnenju združenja, krepimo in negujemo vrednote slovenske osamosvojitve. Obeleževanje spomina na žrtve totalitarnih režimov pa je po njihovem mnenju še posebej pomembno, ko upada zaupanje v ustanove pravne države in demokracije, kar je ugovotvil tudi Študijski center za narodno spravo.

»Slovenska osamosvojitve je potekala v ozračju, prežetem s soglasjem slovenske družbe o pomenu vrednot pluralistične, demokratične in pravne države ter v ozračju zanosnega boja za obrambo človekovih pravic,« menijo v združenju. Temu ozračju je bil po njihovem mnenju vsakršen totalitarizem tuj, so zapisali.

V združenju so se odzvali tudi na izjavo Zveze združenj borcev za vrednote NOB Slovenije (ZZB NOB), ki je zavrnila obeleževanje dneva spomina z argumentom, da to ne more prispevati k umirjanju političnih razmer, še manj pa k civilizirani evropski zavesti, saj gre za grobo nadaljevanje kulturnega boja in delitve naroda. Po prepričanju združenja k spravi in civilizirani zavesti lahko vodi le razkrivanje resnic, raziskovanja dejstev o zgodovinskih dogodkih pa se ne da enačiti z boji in delitvami, posebej v primerih, ko se dejstva razkrivajo »umirjeno, pretehtano in argumentirano«.

Totalitarizmi so si med seboj res različni, pravijo v združenju, a komunističnega ne moremo presojati bolj milostno kot druge zato, ker je sodeloval z zahodnimi demokracijami. »To je tako, kot če bi sodili, da je nek morilec nedolžen, ker se je nekoč družil z nedolžnimi ljudmi,« so zapisali.

Stališče ZZB NOB je po mnenju združenja nasprotno usmeritvi resolucije Evropskega parlamenta o evropski zavesti in totalitarizmu. Obenem pa odobravajo "eksplicitno priznanje" ZZB NOB, da je bil komunistični sistem totalitarren in je obstajal tudi v Sloveniji. »Ostale sodbe prepustimo resnicoljubnemu raziskovanju dejstev,« so zapisali v združenju.

Dodatek

Pridružujem se mnenju avtorice članka, dr. Vere Kržišnik Bukić, katerega odlomek objavljam nespremenjen:

»Zakaj sama podpiram aktualni sklep vlade in zakaj mislim, da bi bilo prav, da državljani Slovenije zaznamujemo en dan v letu kot evropski dan spomina na žrtve vseh totalitarizmov in avtoritarnih režimov? Predvsem in na prvem mestu zato, ker smo se živi z aktom kolektivnega spominjanja dolžni pokloniti vsem žrtvam na Slovenskem, saj so bila zaradi zavržnih ljudskih dejanj in družbeno nesprejemljivih razlogov premnoga človeška življenja skozi celotno 20. stoletje s krutim nasiljem prekinjena, človeško življenje pa je ali naj bi bilo najpomembnejša univerzalna vrednota vsega človeštva.

Zatem zato, ker spoznanje celovite resnice o preteklosti osvobaja in tako šele omogoča začetek procesa notranjega poenotenja nacije na Slovenskem. Celovita resnica o preteklosti je v nekem idealnem smislu seveda nemogoča, toda njen bistveni približek, ko gre za 20. stoletje, je zgodovinsko vendarle že dosegljivo.

Dalje zato, ker ima akt spominjanja hkratno vlogo tudi nenehnega opominjanja in opozarjanja, da so obsojene totalitarne in avtoritarne družbene prakse v nekih novih vidikih in prirejenih oblikah še naprej realno možni pojavi, za katere je zelo dovzetno tudi naše družbeno okolje samo. In ne nazadnje, tudi zato, ker so nam, slovenskim državljanom, brezpogojno potrebni skupna volja, skupno znanje, skupne sposobnosti za reševanje sodobne problematike in uspešno načrtovanje družbenega razvoja v prihodnje.

Naj ob tem dnevu spomina na žrtve in na hkratno neslavno evropsko in domačo zgodovino, sklenem z mislijo, da bi bila Resolucija Evropskega parlamenta, olastninjena kot dokument tudi Državnega zbora Republike Slovenije, v danem trenutku morda lahko obetavno znamenje za našo družbo.«

Izbor: *Augustina Budja*

Vir: *Svetovni splet, avgust 2012*

Primorska praznuje 64-letnico vrnitve k matični domovini

Petnajstega septembra obeležujemo državni praznik vrnitve Primorske k matični domovini, ki pa ni dela prost dan. Tega dne leta 1947 je z uveljavitvijo pariške mirovne pogodbe velik del Primorske - ta je po koncu prve svetovne vojne iz Avstro-Ogrske prešla k Italiji - pripadel Jugoslaviji, s tem pa je bil večji del Slovencev združen pod eno državo.

Mirovna pogodba je takratni Jugoslaviji prinesla velik del Primorske, Istro južno od Mirne, Reko, Zadar in otoke. S to odločitvijo se je večina Primorcev, ki so pred tem več kot 20 let trpeli pod fašizmom, pridružila matičnemu narodu, četudi le v okviru jugoslovanske federacije.

Trst z okolico pa je z delom Istre v skladu s pariškim sporazumom tvoril Svobodno tržaško ozemlje, s katerim sta upravljala Jugoslovanska armada (cona B) in Zavezniška vojaška uprava (cona A). Meja je bila dokončno dogovorjena leta 1954 z londonskim memorandumom. A tudi po tem so Slovenci iz Trsta, Gorice in dela Posočja ostali ločeni od večinskega dela matičnega naroda. Praznik vrnitve Primorske je državni praznik od leta 2006.

UKINITEV VELEPOSLANIŠTVA RS V STOKHOLMU

Predsednik republike Danilo Türk je podpisal ustrezne sklepe za zapiranje štirih veleposlaništev. Za zaprtje švedskega in ne danskega veleposlaništva so se odločili, ker ima Danska pri nas veleposlaništvo, medtem ko ga je Švedska zaprla.

Slovenija s predsednikovim podpisom ustreznih sklepov zapira veleposlaništva na Švedskem, Finskem, Portugalskem in na Irskem, je sporočil zunanji minister RS **Karl Erjavec**. Posebej je pojasnil odločitev, zakaj se zapira veleposlaništvo na Švedskem in ne na Danskem. Kot je povedal, so se držali načela recipročnosti. Švedska je precej bogatejša država od Slovenije, pa je kljub temu pred časom zaprla svoje veleposlaništvo v Ljubljani. Danska pa ima veleposlaništvo v Ljubljani in zato se jim je zdelo prav, da ga tudi Slovenija ohrani na Danskem. Poleg tega ocenjujejo, da se lahko Skandinavijo ravno tako pokrije iz Danske.

Večja vloga častnih konzulov

Pri tem je Erjavec napovedal, da nameravajo okrepiti funkcijo častnih konzulov. V pripravi je že sprememba zakonodaje, po kateri bi jim dali več pooblastil in bi tam, kjer je močno prisotna slovenska skupnost, reševali te zadeve tudi prek častnih konzulov.

URADNI LIST

1839. Ukaz o zaprtju veleposlaništva Republike Slovenije v Kraljevini Švedski, Stran 4495

Na podlagi 102. člena ter prvega odstavka 107. člena Ustave Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 33/91-I, 42/97, 66/00, 24/03, 69/04 in 68/06) in prvega odstavka 14. člena Zakona o zunanjih zadevah (Uradni list RS, št. 113/03 – uradno prečiščeno besedilo, 20/06 – ZNOMCMO, 76/08 in 108/09) izdajam

U K A Z

o zaprtju veleposlaništva Republike Slovenije v Kraljevini Švedski

Veleposlaništvo Republike Slovenije v Kraljevini Švedski se zapre s

15. septembrom 2012.

Št. 501-02-4/12-2

Ljubljana, dne 6. junija 2012

dr. Danilo Türk l.r.

Predsednik Republike Slovenije

Podatke je zbral: **Ciril M. Stopar**

Olimpijske igre v Londonu 2012

Slovenske medalje

Zdravljica v Londonu - zlati dan Urške Žolnir

Bronasto slovo zlate veslaške naveze Čop/Špik

Kozmusovo kladivo pristalo pri srebru

Zimzeleni Debevec spet ustrelil olimpijski bron

Slovenski športniki so ponesli glas o majhni podalpski državi v deveto vas.

Slovenija zahvaljujoč **Urški**

Žolnir, **Rajmondu**

Debevcu ter **Iztoku**

Čopu in **Luki Špiku** zaseda

prvo mesto med udeleženkami

olimpijskih iger (OI) po

osvojenih kolajnah na število

prebivalcev. Nato se jim je s

srebrno kolajno pridružil še

Primož Kozmus.

**"Najlepše se je
upokojiti s kolajno"**

V nedeljo zvečer se je v domovino vrnil bronasti veslaški dvojec - Luka Špik in Iztok Čop - slednji je po prihodu iz Londona potrdil konec kariere, potem ko je osvojil kolajno na štirih različnih igrah, kar je slovenski rekord.

Olimpijske medalje imajo rade Rajmonda

Zimzeleni Rajmond Debevec je olimpijsko medaljo osvojil tudi v Londonu. Z malokalibrsko puško leže je zadel 701 krog, kar mu je prineslo bron.

Rajmond Debevec je po Sydneyju 2000 in Pekingu 2008 še tretjič osvojil olimpijsko medaljo.

Foto: STA

Primož Kozmus: "Zlato je bilo dosegljivo"

5 / 7 | ... (Foto: Stanko Gruden/STA)

Primož Kozmus je znova potrdil, da je rojen za velike tekme in šampion, kakršnih ima Slovenija malo. Na svoji tretji tekmi sezone je kladivo zalučal najdlje letos in osvojil srebrno olimpijsko kolajno.

JUDO klub LUGI iz Lunda

Na sliki: mladi judoisti iz Celja in Lunda ...med poletnim kampom juda v Celju

Jure Piškur nam piše: Sem se ravno vrnil iz Celja, kjer smo obiskali moj stari judo klub in Marjana Fabjana (ki sem mu bil sparing partner v sedemdesetih letih).. Marjan je sedaj selektor judo reprezentance, ki je prinesla Sloveniji edino zlato medaljo iz Londona. Na sliki spodaj: zlata Urška Zolnir z osmimi mladimi judoisti iz Lunda ...eden od njih je Jurček

Na naslednji sliki pa sem jaz v čolnu ...nag ...ko sem šel rešit štiri mlade judoiste, ki so

se prevrnili na Smartinskem jezeru ...sedaj zveni malo komično, takrat pa je bilo zares ...

Och här kommer bilden med oss och OS mästaren Urška Zolnir

Urška Zolnir iz celjskega judo kluba Sankaku je na OI v Londonu (2012) osvojila za Slovenijo edino zlato medaljo. Jure Piskur je z osmimi mladimi judoisti iz lundskega judo kluba LUGI JUDO, sredi avgusta obiskal Celje, kjer so cel teden trenirali skupaj z Urško Zolnir, njenim trenerjem Marjanom Fabjanom in drugimi slovenskimi judoisti. Zraven smo se še kopali in skoraj potopili en čoln.

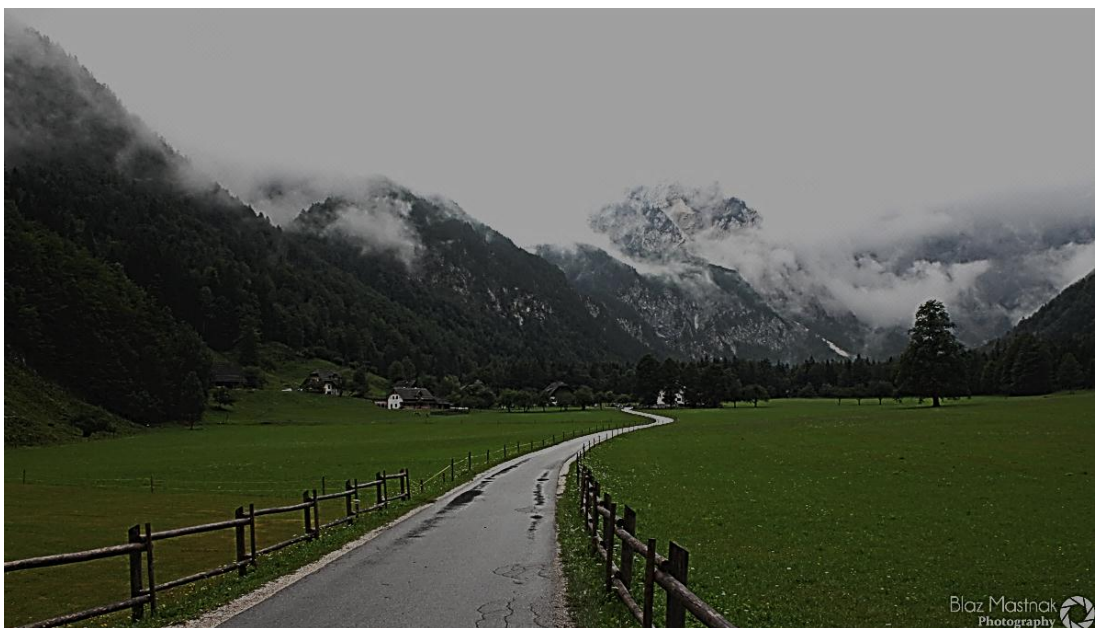

Vi hyrde en kanot som vi turades om att åka med. För tjejerna gick det bra men för killarna slutade det med ett dopp.

JP

LOGARSKA DOLINA

Logarska dolina leži v Kamniško-Savinjskih Alpah in je poimensko deljena na spodnji del *Log* (mokri, ilovnati travnati svet), srednji del *Plest* (večidel gozdnati svet) ter zgornji del *Kot* (gozdnati in gruščnati svet). Posamezne domačije v dolini štejejo skupaj 35 prebivalcev. Dolina je bila leta 1987

zavarovana kot krajinski park, ki se razteza na 24 km².

Foto - Blaž Mastnak: Stanujem na Dobrni. Letos nadaljujem s šolanjem v 2. letniku Srednje šole za strojništvo, mehatroniko in medije v Celju, smer Medijski tehnik. Šola premore najsodobnejšo opremo in je ena izmed bolje opremljenih v Sloveniji.

Prispevek: dst

Slovensk historia eller Europas bäst bevarade hemlighet

Del 3 från www.slovenienhistoria.se handlar om kampen mellan den individuella frihet-en/kunskapen och absolutismens mörker.

Sammanställt av Vesna Jakše

forts.

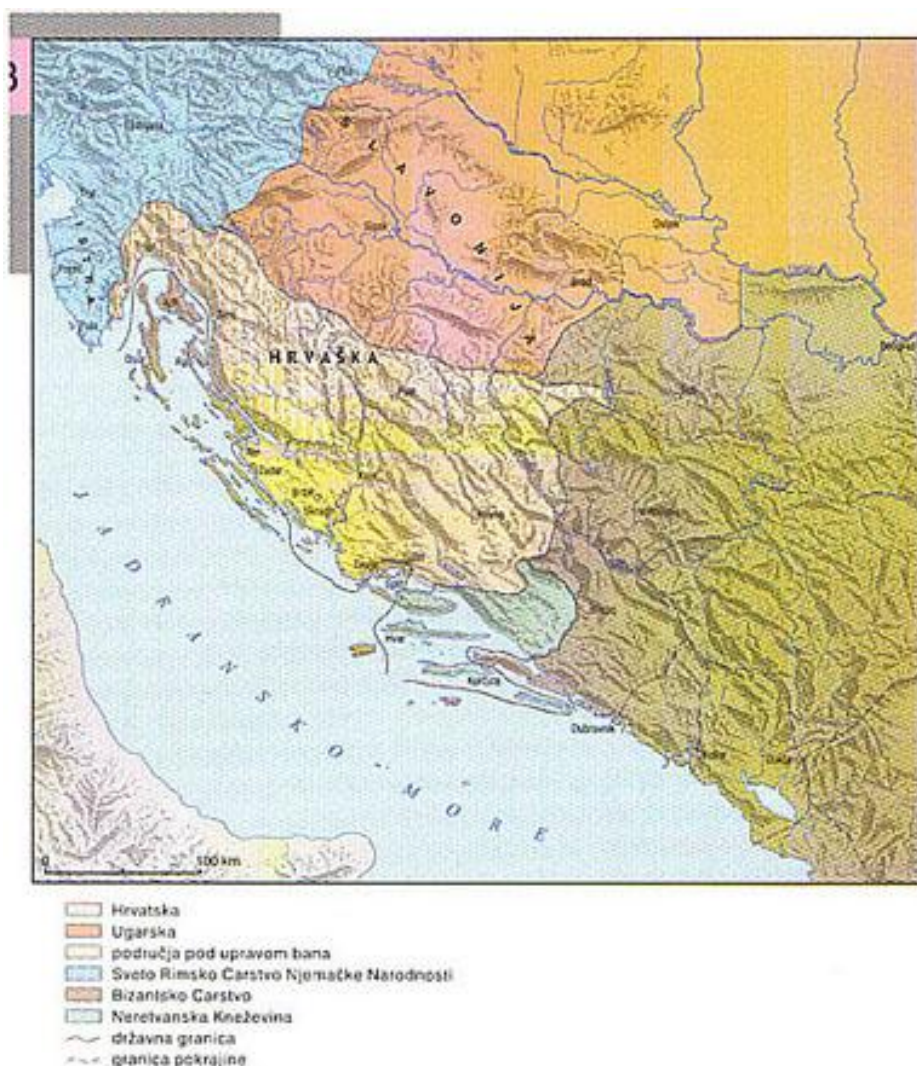
De första tryckta slovenska orden var på en pamlett som spreds under det storslovenska bondeupproret 1515 med orden: "Le vkup, le vkup uboga gmajna" ("Låtom oss samlas stackars allmoge") (Ain neues lied von den kraynnerischen bauerem).

1573 skedde det största upproret som idag kallas det slovensk-kroatiska upproret. Antun Vramec skrev i sin krönika (bilden nedan) som gavs ut i Ljubljana 5 år efter upproret att det bara var *sloveners* som gjorde uppror mot sina herrar och adeln, vilka slog ner dem brutalt. Författaren skiljer i sin krönika på sloveners och kroater. Återigen så handlar dagens missförstånd om att man förbiser att Kroatien på den tiden låg långt söder om Zagreb, som ligger i Slavonien (eller Slovenijeh), vilken befolkades av sloveners, som talade den slovenska Pan-noniendialekten (se [del 4](#)).

Från den kroatiska atlasen »Hrvatskog povijesnog atlasa«

Följden har blivit att upprorets ledare Matija Gubec är ännu ett fall där hjälten felaktigt gjorts till kroatisk, eftersom han avrättades i Zagreb, som ligger i nuvarande Kroatien.

Bratko Kreft (1905 - 1996) har skrivit ett drama om det stora upproret 1573, *Velika puntarija*, där det bl.a. berättas att de nya herrarna, som hade kommit istället för den grymme Tahija, inte höll sitt löfte. Bönderna får inte det de har rätt till och deras lidande fortsätter. Det är på tiden att de gör uppror, men upproret

pošta.
 Ferencz Szlounzki Frankapan, Ban Horuatzki i
 Szlounzki v Varofdine varafe vmre. I toga zue-
 ta premeni, Pokopan be v Zagrebechke Cirkue,
 szueto Kralie.
 Velik pomor iezt vchinen v Pariskom varafe, meg
 Kerschenicz i gauolo vere.

1573. Kmeti na Szlounieh vztali i zdignulizue bi-
 li proti szuoic Goxpode, i Plemenitim ljudem, ko-
 tere posekoše, obesizše, pomorizše i Oztale na-
 pokornoze dopelazše.

1574. Gozp: Gaspar Alapi Horuatzki i Szloun-
 zki Ban be poxtaleu. To izto leto pod Iuauichi,
 Iuan Panouicz Iuanechki Kapitan, zmalimi szuoiz-
 mi. Vnoge Turke razbi i pobi z Bosiu pomochiu.

1575. Boszanzki Beg razbi i pobi Gozp: Herbar-
 ta Auerfpergara na Horuatch pri Budachkom i
 glauu vchini odzech i Czaru v Czarigrad na chazt
 pozla, a Zina niegoua Gozp: Bolffa Iua vhitife, i
 vnogo porobizše i poplenizše i veliko kerschanz-
 ka robia v Boznu ieta odpelazše.

Gozp:

«<< 1573. Kmeti na Szlounieh vstali i zdignuli
 so se bili proti svoje gospode i plemenitim ljudem
 kotere posekoše, obesise, pomorise i ostale na
 pokornost dopelase»

lyckas inte på grund av utmattning, förräderi och
 feghet. Av de ledande männen sitter de, som ännu
 inte fallit, i fängelse och väntar på sin dödsdom,
 bland dem Gubec.

Anton Aškerc (se [del 5](#)) beskrev i dik-
 ten *Kronanje v Zagrebu* (Kröningen i Zagreb),
 legenden om Matija Gubec och hans sista stund
 då han har krönts med en glödande krona:

"Kot kralj danes prvic gledam vas - /vi zadnjic slišite moj glas!.../Ves narod kronan si z me-
 noj,/s kraljevoj vencan zdaj castjo.../O naš veliki petek sam!.../Kdaj vzkresene stara
 pravda nam?.../ Za njo duh moj vas spremljaj v bran/ In - pomnite današnji dan!" ("Som
 kung idag jag ser på er -/ni sista gången hör min röst!.../Med mig har hela nationen krö-
 nats,/med den kungliga kransens ära.../Åh vår stora fredag själv!.../När tänds väl oss
 vår gamla rätt?.../För dess försvar min själ er följer/Och - minns ni denna dag!")

Det finns en annan legend baserad på verkligheten om riddaren Erazem (Rasmus) från slottet Predjama (Framför grottan), känd som "rövarriddaren". Denna berättelse är ett exempel på en konflikt mellan centralmakten och slottsherrar ute i regionen. Erazems bästa vän, en riddare från Vipava, halshöggs av kejsaren och när sen en marskalk vid kejsarens hov sade något förnedrande om den döde vännen, utmanade Erazem honom på duell. Erazem dödade marskalken Pappenheim och Erazem fängslades, men lyckades fly. Sedan gömde han sig på slottet Jama. Detta skedde 1471.

Erazem blev en rövarbaron, som plundrade handelskaravaner (han tog från de rika handelsmännen och gav till de fattiga), och kejsaren gav order till kapten Ravbar från Trieste att hitta och arrestera Erazem. Till slut fann de honom, men kunde inte nå honom i slottet. De försökte svälta ut honom, men han kunde få in mat genom en hemlig ingång som ledde genom grottor i berget. Det sägs att Erazem till och med kunde slänga ut t.ex. körsbär eller en hel grillad ox till sina belägrare.

Kapten Ravbar var redo att ge upp när en betjänt kom för att förhandla, men lurades att samarbeta genom mutor. Denne berättade bakom vilket fönster Erazem sov och kapten Ravbar lät skjuta en väl riktad kanonkula genom fönstret som dödade Erazem.

Turkarna plundrade och plågade alltjämt folket, som kopplade detta till kyrkans mäns omoral och sökte hos dessa orsaken till svårigheterna som drabbat dem - en önskan om moralisk nydaning fann stöd i **den europeiska reformationstanken**. Omkring 1525 möttes två reformationsvågor i Ljubljana, den ena via mellanhänder (studenter, handel) från tyska städer, den andra kom från Venedig via Trieste - i Venedig trycktes mellan 1520 och 1525 flera reformationsböcker med vilka den nya tanken spred sig över Istrien och Dolenjska.

Men redan 1527 förbjöd Ferdinand I protestantismen. Dödsstraff hotade den som vanhedrade Kristus i ord eller skrift, fängelse den som inte biktade sig eller inte levde efter budorden och omstörtande böcker skulle eldas upp. Dock samlades i Ljubljana de första nyreligiösa adelsmännen, borgarna, lärarna och prästerna i en "krets" som leddes av Matija Klombner, som försökte släta ut motsättningarna inom ramen för den katolska kyrkan.

De olika samhällsklasserna förhöll sig till de nya idéerna på olika sätt:

- högre präster och den adel som var kopplad till hovet tyckte inte om dem, utan stöttade centralistiska tendenser i materiella och moraliska frågor - de blev regentens förbundna i kampen mot regionsseparatismen.
- borgarna och adeln vurmade för Luther. För adeln innebar denna riktning att den kyrkliga egendomen sekulariserades och det skulle ge dem det ledande ordet i kyrkans organisation.
- Bönderna och arbetarna sökte sina egna former för att uttrycka sitt missnöje - genom "štiftarstvo" (helgonadyrkan) och "vederdöpare" (anabaptism). De misslyckade stora bondeupproren uppmuntrade till denna andliga revolt. Bondeklassen övergick direkt till protestantismen bara där en mellanlänk föll bort i det feodala systemet, dvs. där de feodala herrarna var kyrkliga stormän, samt omkring småstäder där klyftan mellan borgare och bönder inte var så stor. I Prekmurje tvingade till och med feodaltherrarna sina undersåtar in i den nya protestantiska tron.

fortsättning följer

Izdajatelj / Utgivare: Slovenska zveza / Slovenska riksförbundet i Sverige

Box 237, 261 23 LANDSKRONA Telefax: 0457-771 85 / 031-52 82 96

Predsednik/Ordför: Ciril M Stopar, Tajnik/Sekr: Marjana Ratajc

NASLOVI - ADRESSER**KK SLOVENIJA**

c/o Rudolf Uršič

Norregata 9, 633 46 Eskilstuna

Preds.: Rudolf Uršič, 016-14 45 49

rudolf.ursic@globalnet.net**IVAN CANKAR**

N Långgatan 93

330 30 Smålandsstenar

Preds.: Branko Jenko, 0371-303 15

fbjenkomalab@msn.com**SD SIMON GREGORČIČ**

Schee-

legatan 7

731 32 Köping

Preds.: Alojz Macuh, 0221-185 44

aa.macuh@gmail.com**KD SLOVENIJA**

Vallmovägen 10

293 34 Olofström

Preds.: Ciril M. Stopar, 0457-771 85

c.m.stopar@telia.com**SLOVENSKI DOM**

Parkgatan 14

411 38 Göteborg

Jože Zupančič, 031-98 19 37

marianne.ratajc@bygggnads.se**SLOVENSKA AMBASADA** (sept.2012)

Amaliegade 6, 2. floor

1256 Copenhagen K, Denmark

Telefon: 0045 33 73 01 20, 0045 33 73 01 22

Faks: 0045 33 15 06 07

e-pošta: vkh@gov.siurad.slovinci@gov.si**SKD FRANCE PREŠEREN**

Box 5271

402 25 Göteborg

Lado Lomšek, 031-46 26 87 SKD

lomsek@spray.se**Slovensko društvo PLANIKA**

V:a Hindbyvägen 1

214 58 Malmö

Ivanka Franceus, 040-49 43 85

ivankafranseus@hotmail.com**SLOV. DRUŠTVO STHLM**

BOX 832, 101 36 Stockholm

Vika Lindblad 08 897496 - 0707800920

vikilindblad@gmail.com**PEVSKO DRUŠTVO ORFEUM** c/o Bencek-

Budja, Hantverkarg 50

261 52 Landskrona

A. Budja, 0418-269 26

budja@bredband.net**SLOV./ŠVEDSKO DRUŠTVO**

Darko Berginc; Kadettg 30 D

254 55 Helsingborg

Blagajnik: 042-156 188

DRUŠTVO ARENA Brantaforsv 10

372 50 Kallinge

Tel.: 0457-20840/ 103 80

SLOVENSKA KATOLIŠKA MISIJA

Parkgatan 14

411 38 Göteborg

Zvone Podvinski, 031711 54 21

Zvone.podvinski@rkc.si

